

Vestfold
FYLKESKOMMUNE

Kunnskapsgrunnlag til revisjon av RPBA

Dette er en presentasjon av de viktigste områdene i kunnskapsgrunnlaget for revisjon av RPBA, og er ment som 'en kortere oppsummering' av sammendraget. Det tas høyde for at selve presentasjonen kan endres og/eller tilpasses før faktisk presentasjon i fylkesutvalget. Kunnskapsgrunnlaget er viktig for å gi alle parter en felles forståelse av nåsituasjonen, muligheter og framtidige behov. Kunnskapsgrunnlaget legges derfor frem som en politisk orienteringssak.

UTKAST TIL Presentasjon for fylkesutvalget
Tønsberg, 14.04.2026

Kjersti Visnes Øksenholt, prosjektleder og rådgiver, Plan og folkehelse.

I dokumentet er forklarende notater lagt inn på slide med grå tekst i punktstørrelse 12.

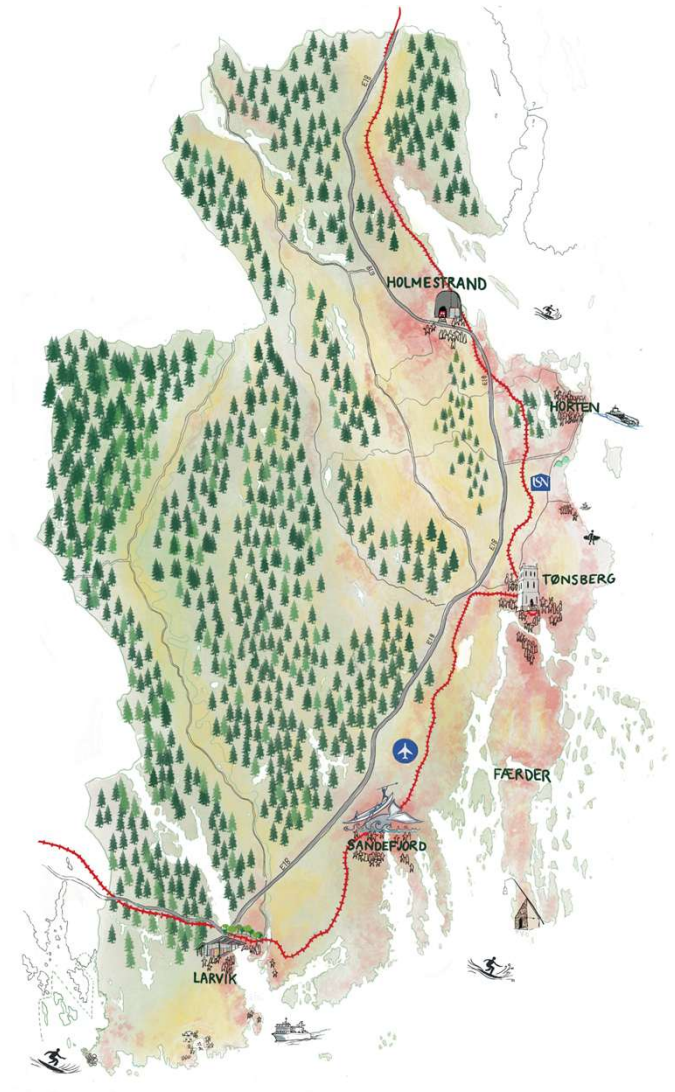

Hva er målet med revidert RPBA?

RPBA skal finne handlingsrommet som muliggjør lokalpolitikk innenfor nasjonale rammer.

RPBA skal legge til rette for:

- Det vi vil **oppnå**:
 - Verdiskaping.
 - Inkludering.
 - Konkurranseskraft.
- Det vi vil **ta vare på**:
 - Landbruk.
 - Natur og landskap.
 - Kulturmiljøer.

Arealforvaltning

Stedsutvikling og boligbehov

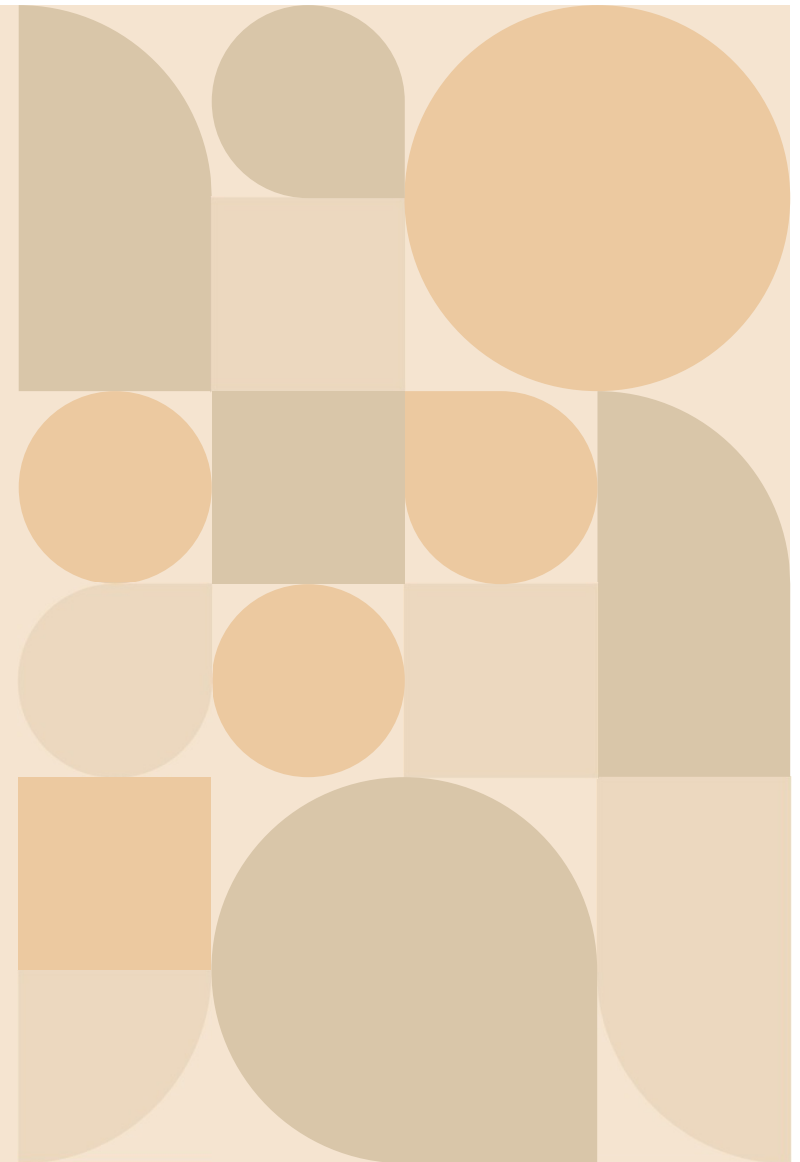
Næring

Handel og handelsutvikling

Geologiske ressurser og massehåndtering

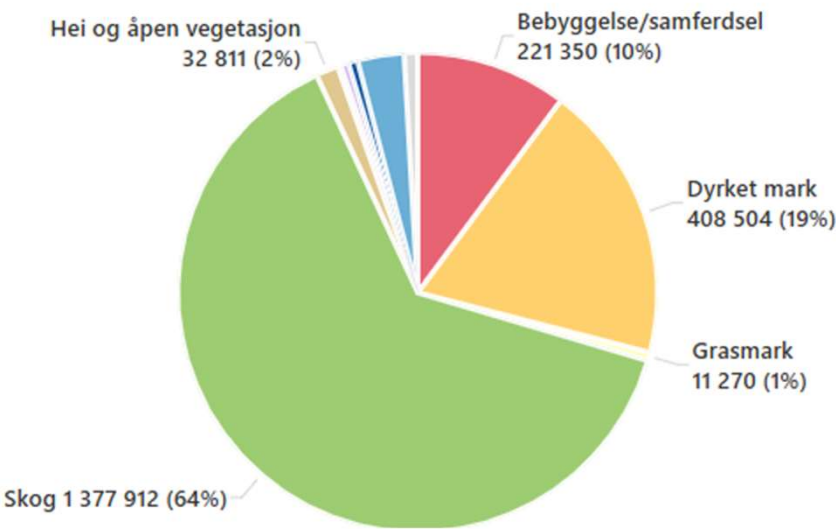
Dyrket og dyrkbar jord

Natur, friluftsliv og grønnstruktur

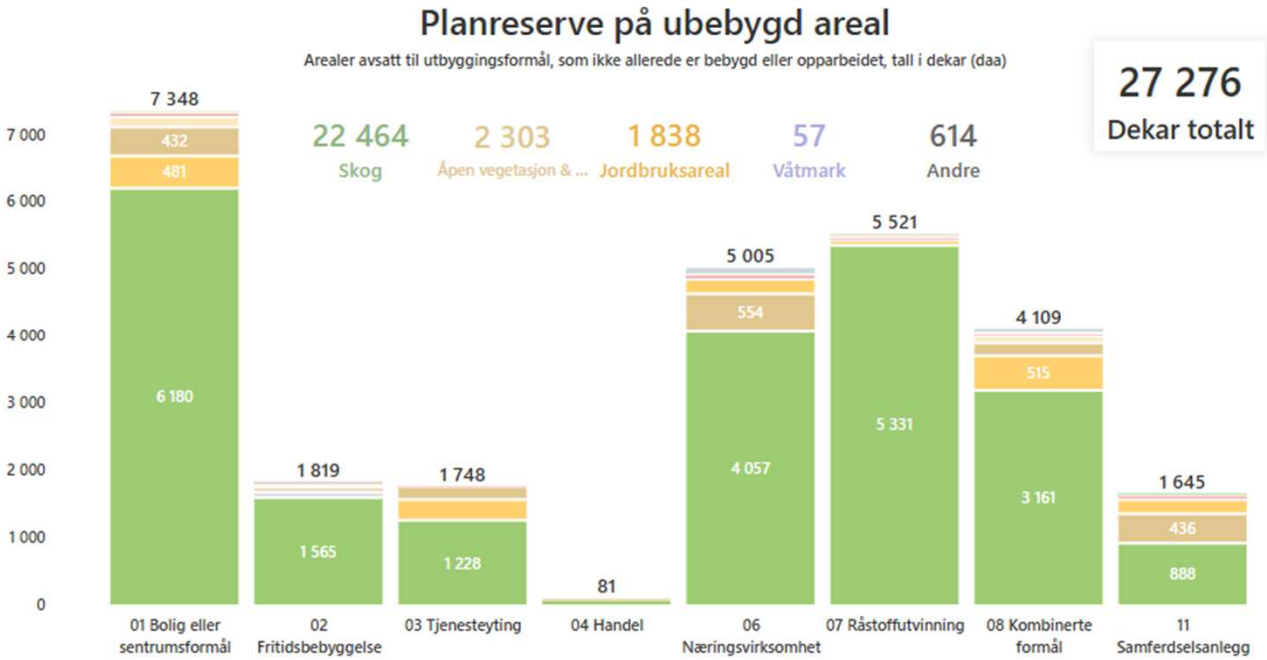

Arealfordeling i Vestfold

Kilde: Nasjonalt grunnkart for arealanalyse (august 2025).

Beregnet planreserve er områder som er planlagt utbygd, men enda ikke bygget ut.

Kilde: Arealregnskapet (august 2025).

Lav arealbruksintensitet: Landskapet er i liten grad preget av menneskelig aktivitet, bebyggelse og infrastruktur, selv om enkelte bygninger og linjeinngrep som veier og kraftledninger kan forekomme.

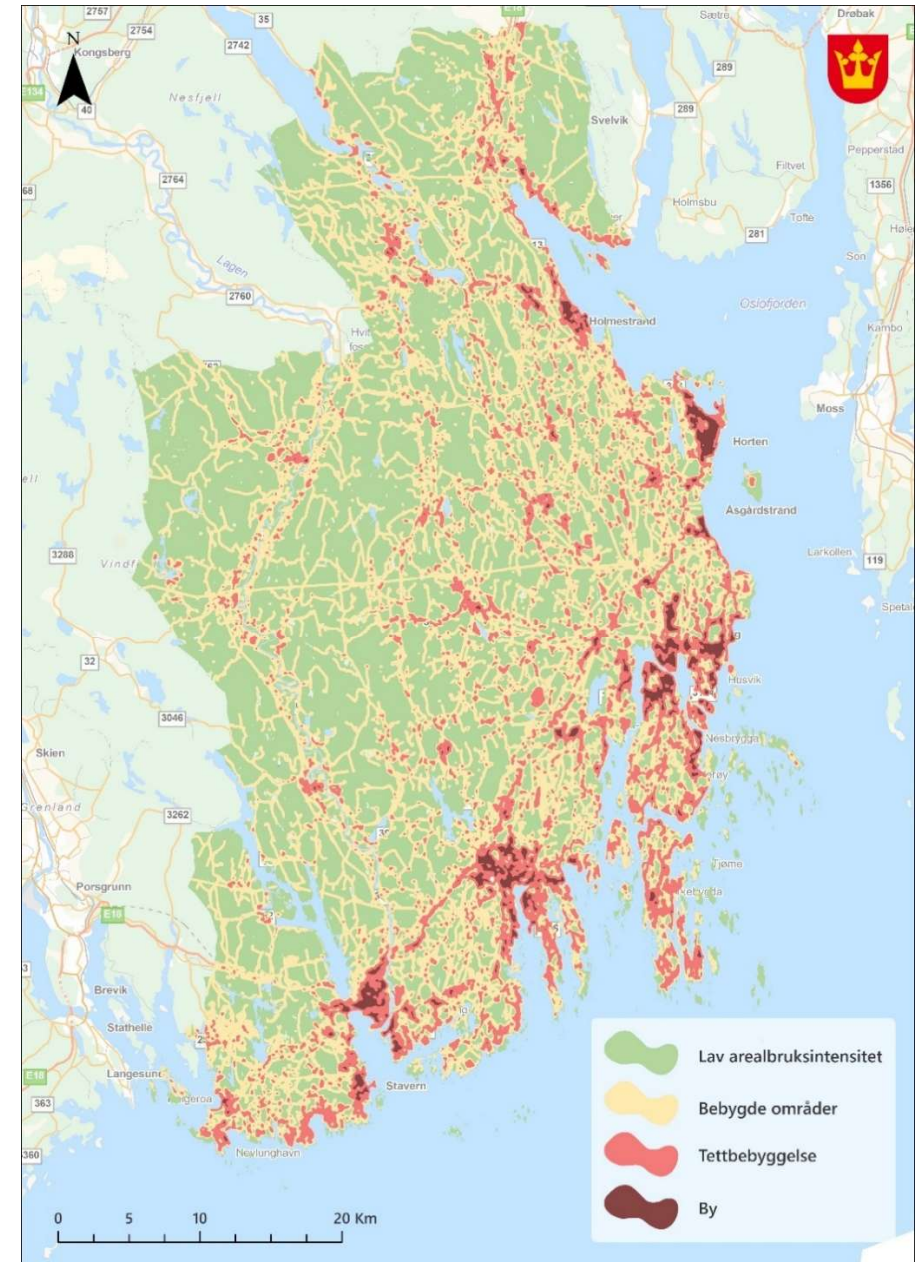
Arealbruksintensitet

Av ca. 20 000 dekar planreserve* er rundt 5 000 dekar innenfor arealer som har *lav arealbruksintensitet*. Disse fordeler seg slik:

- ca. 1800 dekar næringsformål.
- ca. 1450 dekar kombinerte formål.
- ca. 1200 dekar bolig og sentrumsformål.
- ca. 450 dekar tjenesteyting.
- ca. 40 dekar fritidsbebyggelse.
- ca. 20 dekar handel.

1 dekar er 1000 kvm. Eksempelvis er Borgeskogen nå i underkant av 1 3000 dekar.

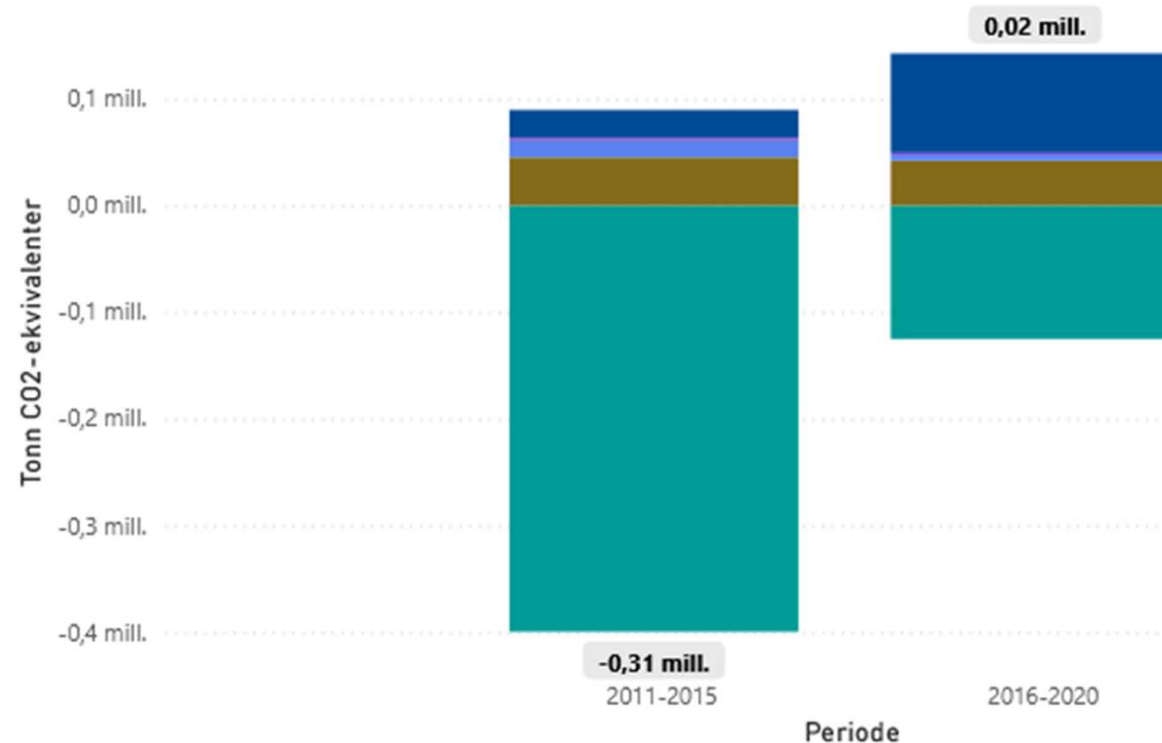
* Her er samferdsel og råstoffutvinning ekskludert fra analysen, derfor er planreserven lavere enn på forrige slide.

Utslipp fra arealbrukssektoren i Vestfold

Arealbrukskategori: 1) Skog 2) Dyrket mark 3) Beite 4) Vann og myr 5) Utbygd areal

- De største klimagassutslippene fra arealbruk i Norge de siste årene er knyttet til nedbygging av karbonrike areal som myr, våtmark og skog.
- Vestfold hadde et netto-opptak av karbon fra arealbruk i perioden 2011-2015 på ca. 310 000 tonn CO₂.
- Fra 2016-2020 bidro hogst og nedbygging av skog til et netto-utslipp på 20 000 tonn
- Vestfold er nå ett av tre fylker i Norge med netto-utslipp fra arealbrukssektoren. Dette tilsvarer nærmere 40 % av direkte utslipp i Vestfold i 2023.
- Natur og klima er tett sammenkoblet, konsekvenser må ses i sammenheng.

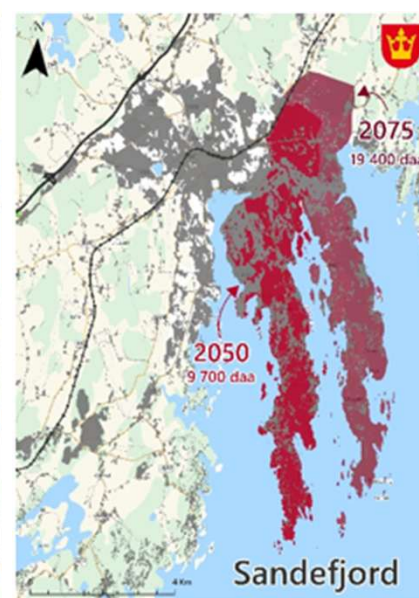
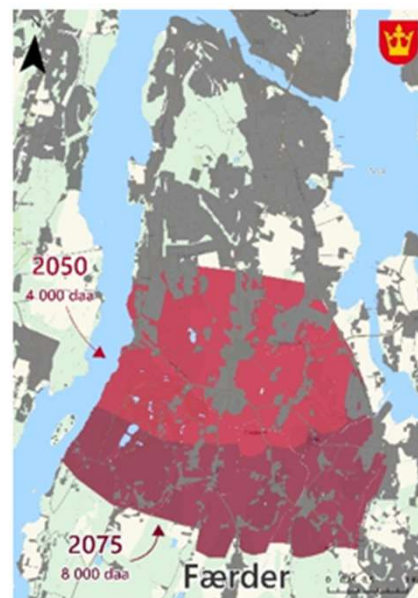
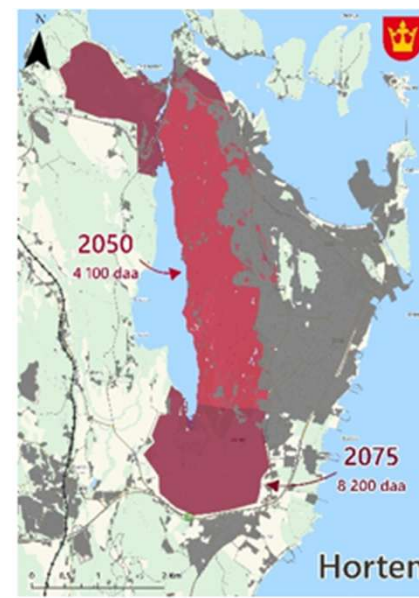
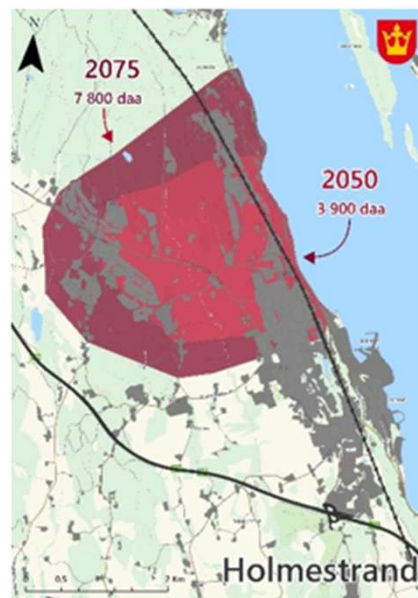
Arealscenarier

Dette er en teoretisk øvelse, med formål å illustrere potensielt omfang av nedbygd natur de neste 25 år og 50 år dersom de siste 7 årene legges til grunn. Scenariene er basert på tall fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) om faktisk nedbygde arealer i perioden 2017-2024. Fremskrevet nedbygging er fordelt på antall innbyggere per kommune, fremfor kommunestørrelse. Dette for å få mer realistiske scenarier for fremtidig nedbygging, da det i større grad kan forventes å henge sammen med befolkningsstørrelse enn geografisk utstrekning.

Dataene som ligger til grunn for figurene til høyre er basert på all nedbygging av natur, inkludert til InterCity og deponiområder. Dette er tallene NINA opererer med. I kunnskapsgrunnlaget er det også beregnet scenarier som hhv. inkluderer naturtap som følge av InterCity-utbyggingen, men ekskluderer naturtap fra deponiområdene i beregningen* og ekskluderer naturtap fra både InterCity og deponiområdene i beregningen**.

* InterCity er et permanent arealbeslag, mens deponiområdene etter planen skal tilbakeføres til skog eller dyrket mark.

**Scenariet illustrerer hvor mye natur som potensielt bygges ned i fremtiden, etter at man har trukket ifra viktig infrastrukturutvikling.

Arealforvaltning

Stedsutvikling og boligbehov

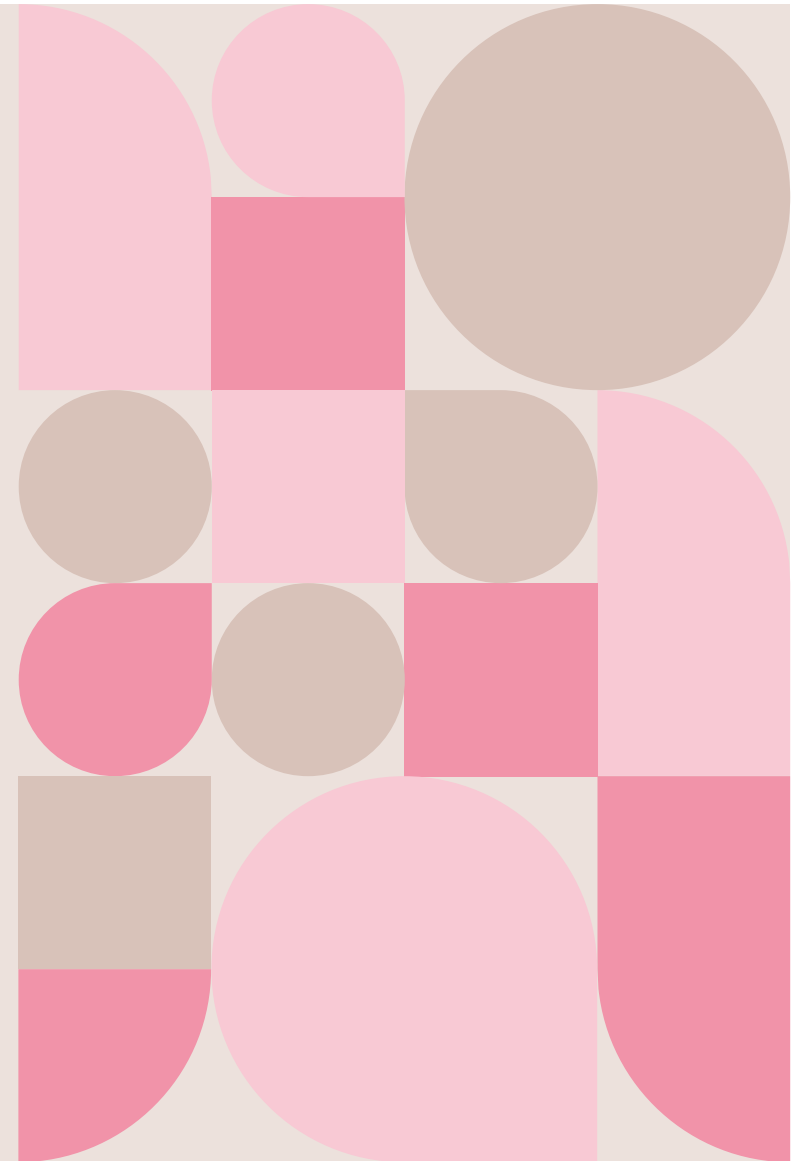
Næring

Handel og handelsutvikling

Geologiske ressurser og massehåndtering

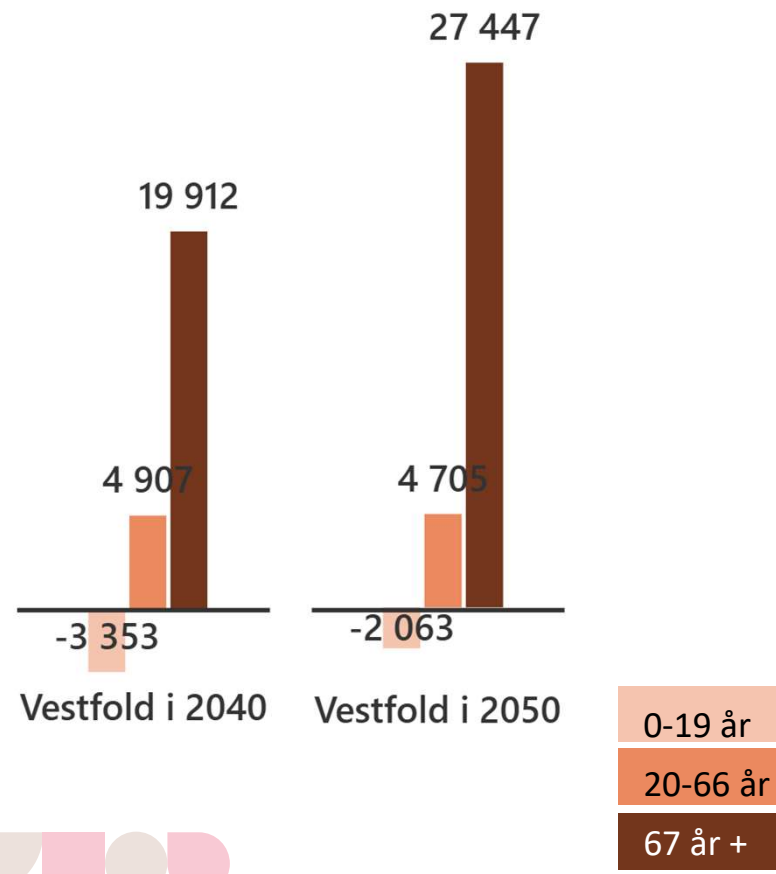
Dyrket og dyrkbar jord

Natur, friluftsliv og grønnstruktur

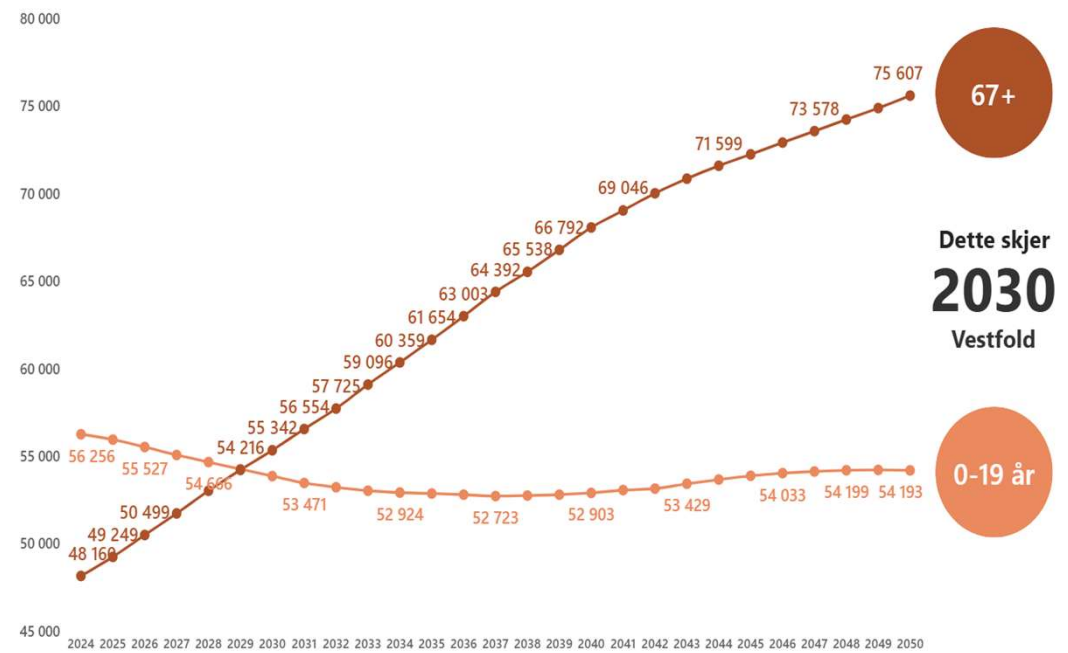

Regional boligbehovsanalyse

Demografiske framskrivninger

- Ifølge framskrivninger øker befolkningen i Vestfold med ca. 30 000 innen 25 år, men det er i hovedsak eldre veksten består av.
- Dette er en framskriving, men det er ingenting per nå som tilsier at dette scenariet ikke blir en realitet.
- Den aldrende befolkning er altså noe vi må ta hensyn til når vi planlegger for fremtiden – dette gjelder både for boliger, tettstedsutvikling, universell utforming, kollektivtilbud, mv.

Figuren viser forholdet mellom boligtyper og husholdningsstørrelser (hvor mange som bor i en bolig). Vestfold har over 50% eneboliger, legger man på rekkehus, tomannsboliger og småhus er man oppe i 75 %. 18 % av boligene våre er leiligheter. Samtidig består omtrent 75% av husholdningene av 1-2 pers.

Dagens husholdningstyper

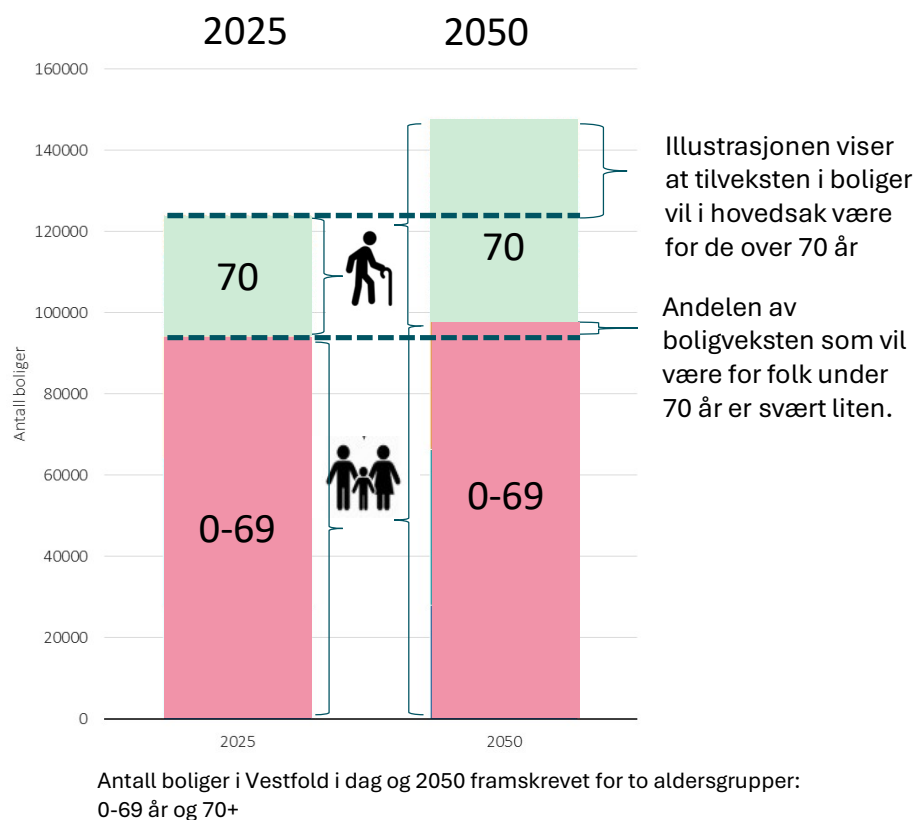
Forhold mellom boligtype og husholdningstype

Denne figuren viser boligmassen i 2025 og forventet behov i 2050, fordelt på gruppene 0–69 år og 70 år+. Figuren viser at mesteparten av forventet boligvekst de neste 25 årene drives av eldre innbyggere, mens for aldersgruppen 0-69 år vil det kun være behov for noen få boliger.

Fremtidig boligbehov

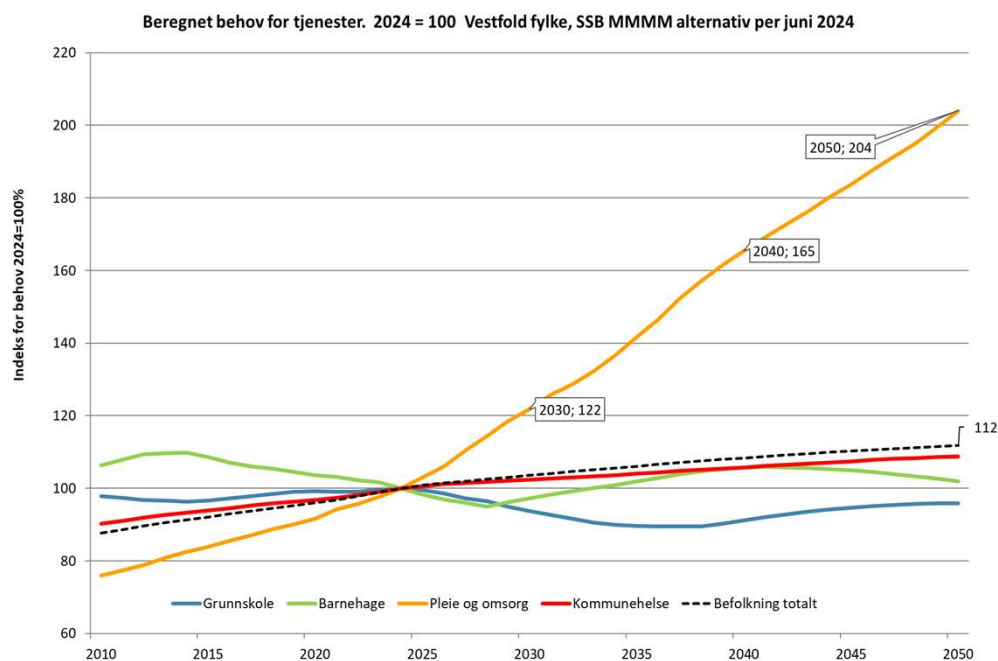
Kilde: Panda boligmodul, forenklet graf.

Kostnadene til pleie og omsorg i kommunene vil dobles innen 2050. Det blir flere eldre som har behov for tjenester, og en stor del av hjemmetjenestens arbeidstid går til transport mellom brukere (fordi vi bor relativt spredt i dag).

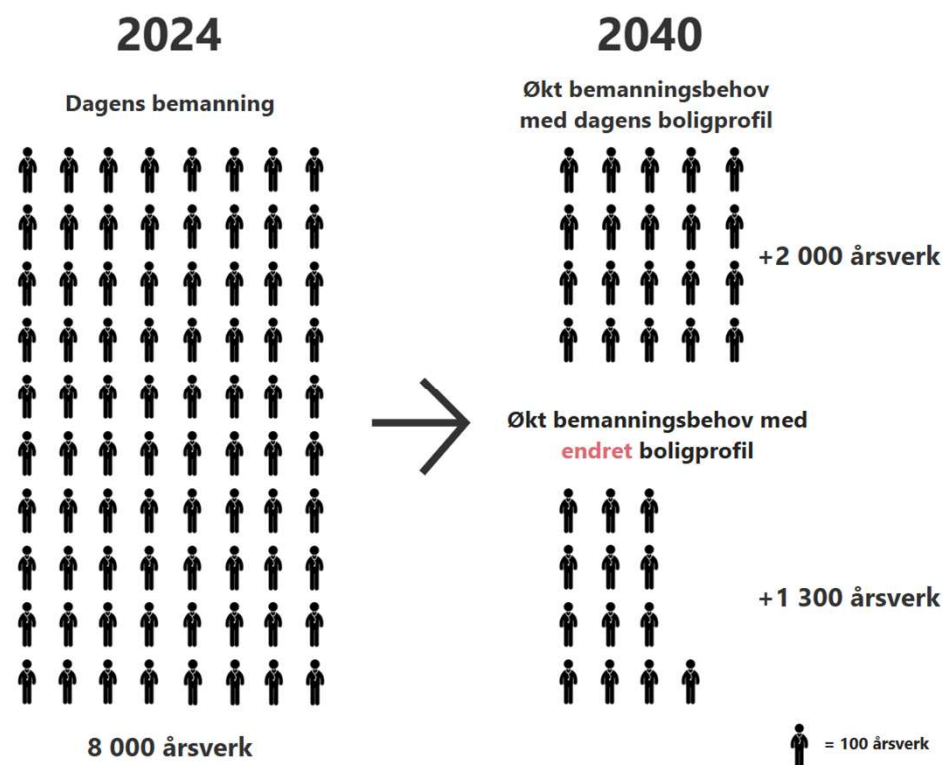
Med en økende andel eldre er det behov for flere egnede boliger der eldre kan «bo hele livet», og at disse ligger mer «fornuftig» lokalisert. Dette betyr ikke at alle eldre må flytte til sentrum, men ved at flere eldre bosetter seg i gangavstand til daglig service og transport i såkalte 'bydelssenter' og tettsteder, kan behovet for kommunale tjenester reduseres betraktelig, iflg. Agenda Kaupang.

Lokalisering påvirker kostnader til helse- og omsorgstjenester

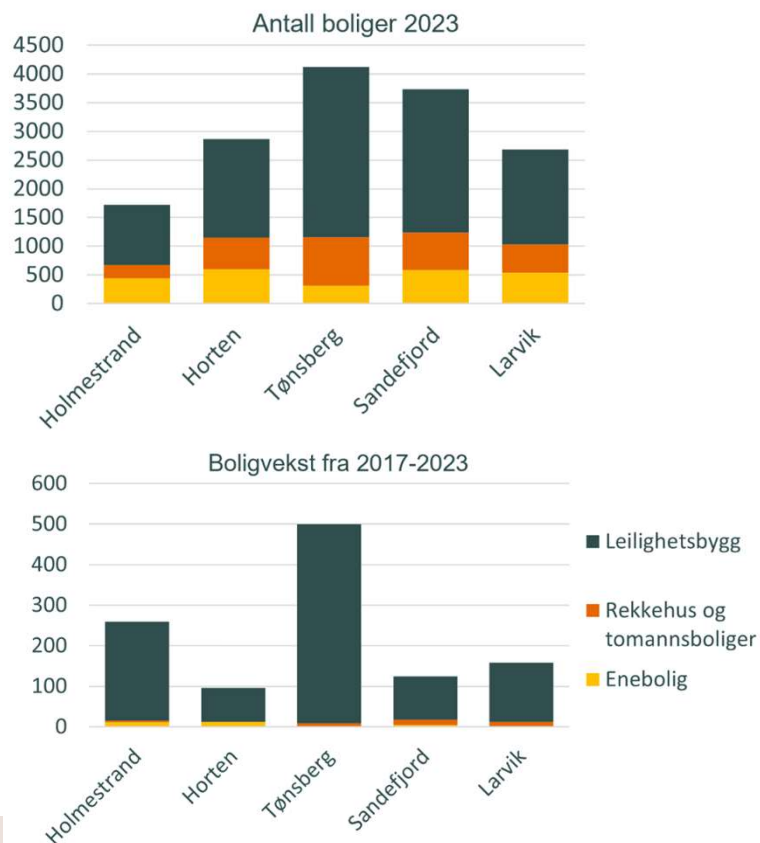

Illustrasjon: Agenda Kaupang

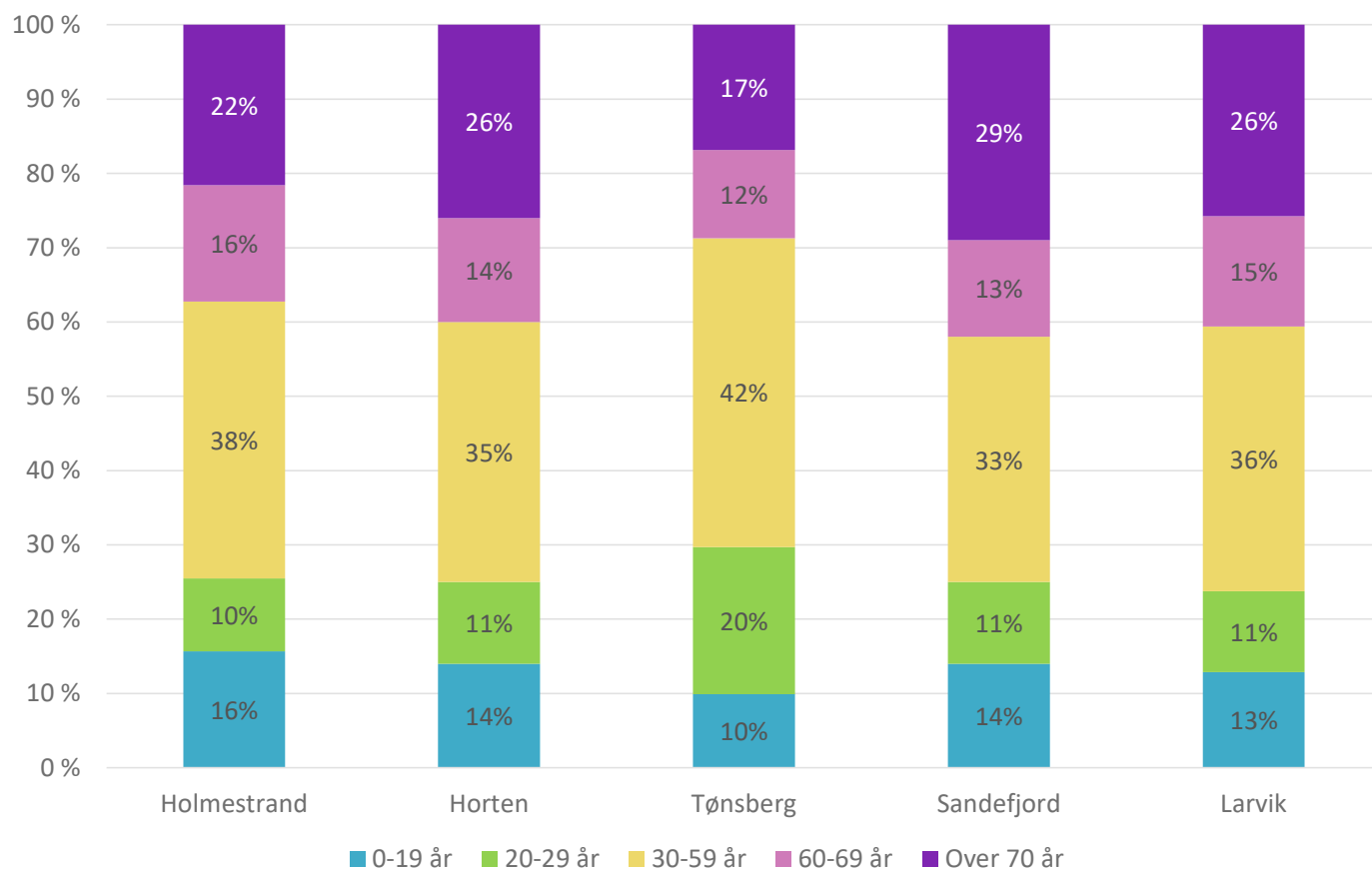

Byregnskapene

Det er en myte at sentrum i byene kun består av leiligheter og eldre. Selv om boligveksten i all hovedsak består av leilighetsbygg, er det i alle byer en god del eneboliger, rekkehus og tomannsboliger i 10-minuttersbyen. Ser man på aldersfordelingen ser man at mellom 60-70 % av dem som bor i 10-minuttersbyen er i alderen 0-59 år, og andelen barn og unge voksne (opp til 29 år) varierer fra 24-30 %.

Boliger i 10-minuttersbyene. Antall mai 2023, og vekst 01.17 - 05.23.
Kilde: Matrikkelen.

Aldersfordeling i 10-minuttersbyene, 2023. Kilde: Byregnskapene

Kvalitet i stedsutvikling

- Kvalitet i stedsutvikling omfatter både det **sosiale** og **fysisk** utforming.
 - Bygde omgivelser er rammer for fysisk hverdagsaktivitet.
 - Omgivelsenes utforming påvirker menneskers samhandling -> folkehelsen.
- Økt tetthet og fortetting/transformasjon, fører til økt behov for:
 - Å sikre gode bo- og stedskvaliteter for både beboere og brukere av stedene.
 - Tilrettelagte rekreasjonsområder og forbindelser til naturområder.
- Folk har tro på arkitekturens samfunnsverdi, men lavere tillit til systemet som skal sikre kvalitet i det som bygges.
 - Mange opplever at kommunene ikke er nok opptatt av kvalitet i det som bygges, og mener at utbyggerne har mest makt til å sikre kvalitet.

I spørreundersøkelsen som ble gjennomført av DOGA (1139 personer, representativt utvalg), fant man også at folk forventer kvalitet, særpreg, sammenheng og bedre forvaltning av steder og at de er opptatt av varige bygg og steder, arkitektur som bygger videre på kulturarv og håndverk, og som gir lokalsamfunn identitet og stolthet.

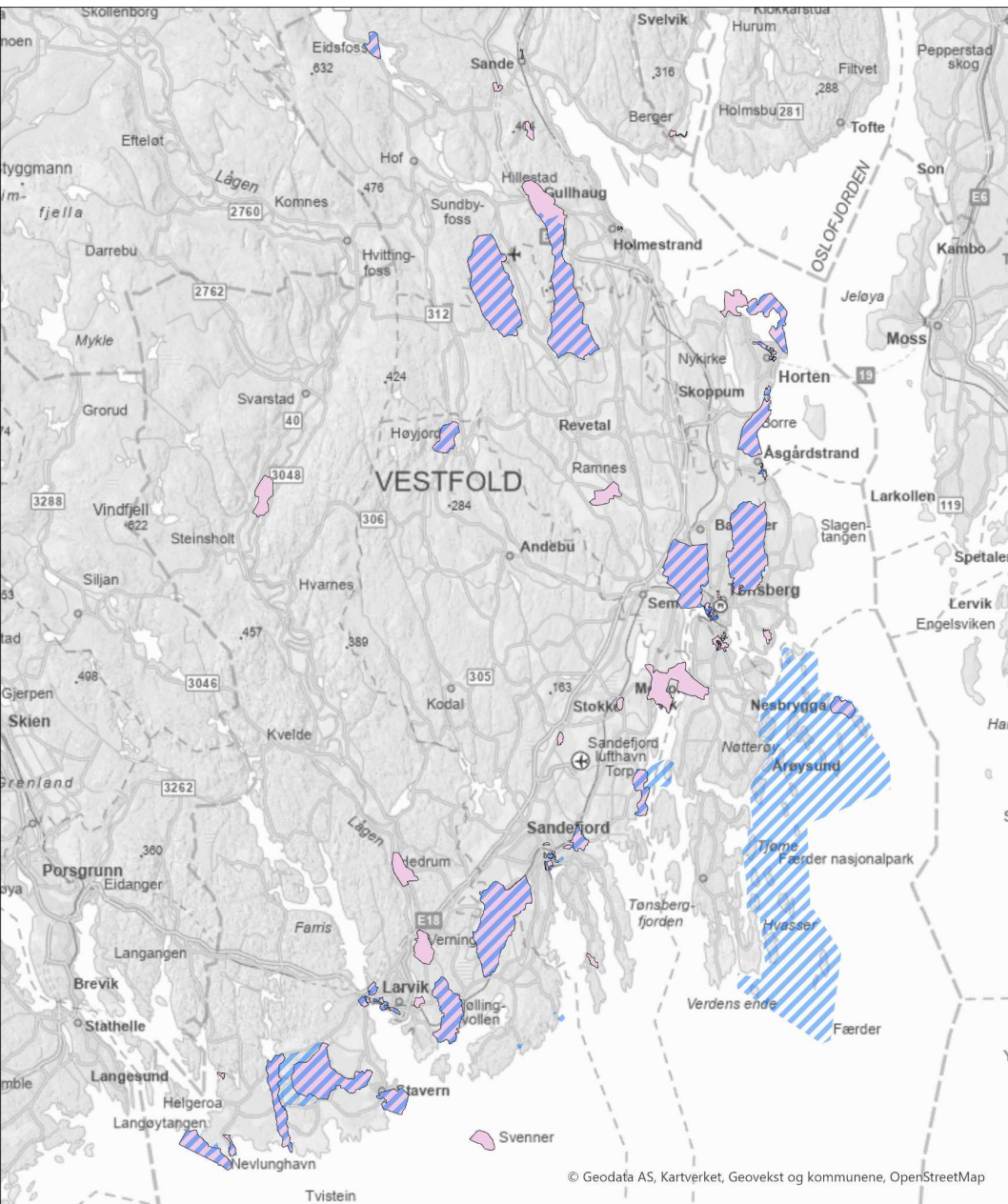

Øverst: Havegaten i Tønsberg. Foto: Jonas Adolfsen og Pilares.
Nederst: Ensjø i Oslo. Foto: Nils Petter Dale
Kilde: Nasjonal arkitekturstrategi.

Utvalgte kulturmiljøer

- Riksantikvaren: **41 kulturmiljø** av nasjonal interesse.
- RPBA: **67 kulturmiljø** av nasjonal og vesentlig regional interesse.
 - Områder fylkeskommunen er ansvarlige for å ivareta.
- Riksantikvaren peker på 5 arealer som ikke er nevnt i RPBA. RPBA inneholder 30 arealer som Riksantikvaren ikke peker på.

Kulturmiljø av nasjonal interesse.

Kulturmiljø av nasjonal og vesentlig regional interesse.

© Geodata AS, Kartverket, Geovekst og kommunene, OpenStreetMap

Arealforvaltning

Stedsutvikling og boligbehov

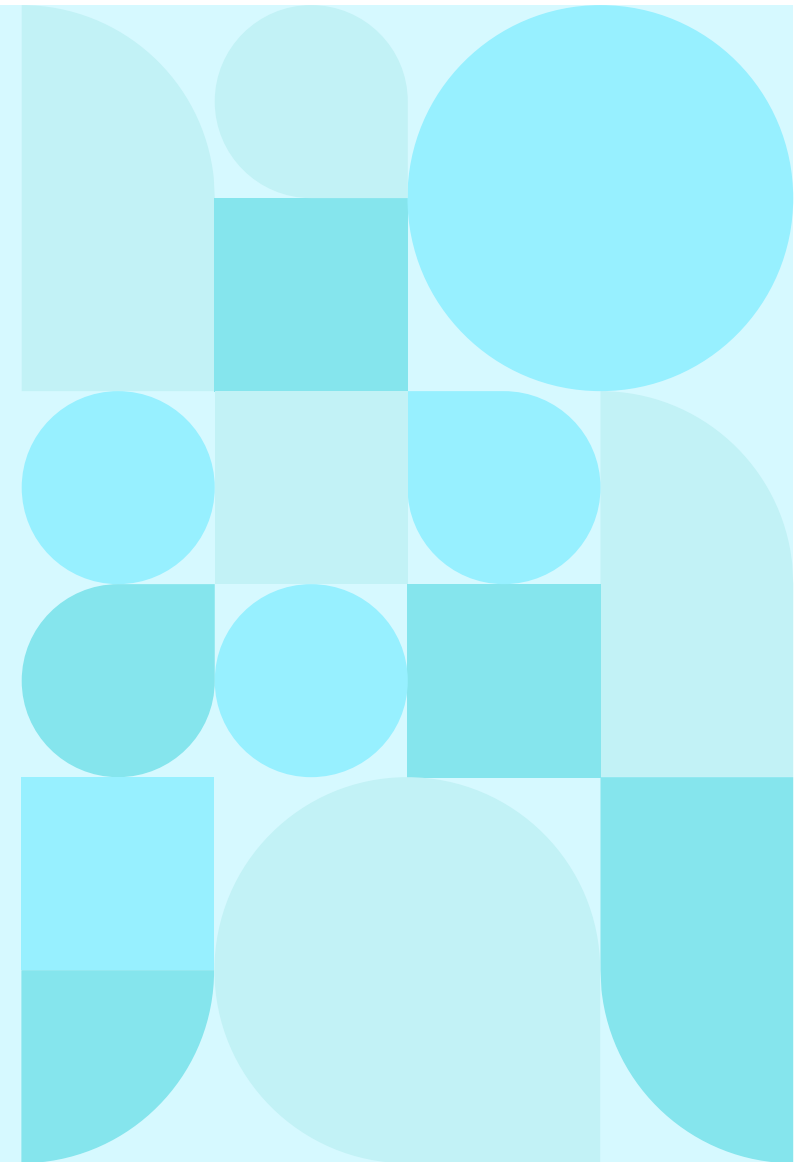
Næring

Handel og handelsutvikling

Geologiske ressurser og massehåndtering

Dyrket og dyrkbar jord

Natur, friluftsliv og grønnstruktur

Vestfold har solide konkurransefortrinn som må bygges videre på for å utvikle næringslivet i fylket

1

Solide miljøer innen maritim teknologi og forsvarsrelaterte næringer med global posisjon

2

Gode forhold for matproduksjon og foredling av matvarer samt tilknytning mot turistnæringen

3

Strategisk beliggenhet med nærhet og god logistikk til nasjonale og internasjonale markeder

4

Industriell styrke innenfor prosessindustri og kjemisk industri

5

Attraktivt bosted med tilgang på kompetent og stabil arbeidskraft

Verdiskaping og sysselsetting

Bransje	Verdiskaping	Endring 2018 – 24	Sysselsetting
Bygg, anlegg og eiendom	20 %	+ 14 %	17 %
Tjenesteyting	17 %	+ 18 %	17 %
Varehandel*	17 %	+ 17 %	22 %
Industri	17 %	+ 22 %	13 %
Helse, omsorg og utdanning	11 %	+ 16 %	16 %
Reiseliv og kultur	4 %	+ 15 %	9 %
Sum 6 bransjer i Vestfold	86 %		94 %
Endring alle bransjer Vestfold		+15 %	
Endring hele landet		+21 %	

Det kan argumenteres for at bransjene som har høyere grad av sysselsetting enn verdiskaping, anses som viktige som innstegsbransjer til arbeidslivet og bransjer for inkludering og økt samfunnsdeltagelse. Bransjene som har høyere verdiskaping enn sysselsetting, er viktige bransjer for verdiskaping.

Kilde: EY Analyse

*Varehandel er her definert som all handel, både agentur/engros og detaljhandel – altså til både bedrifter og til sluttbruker.

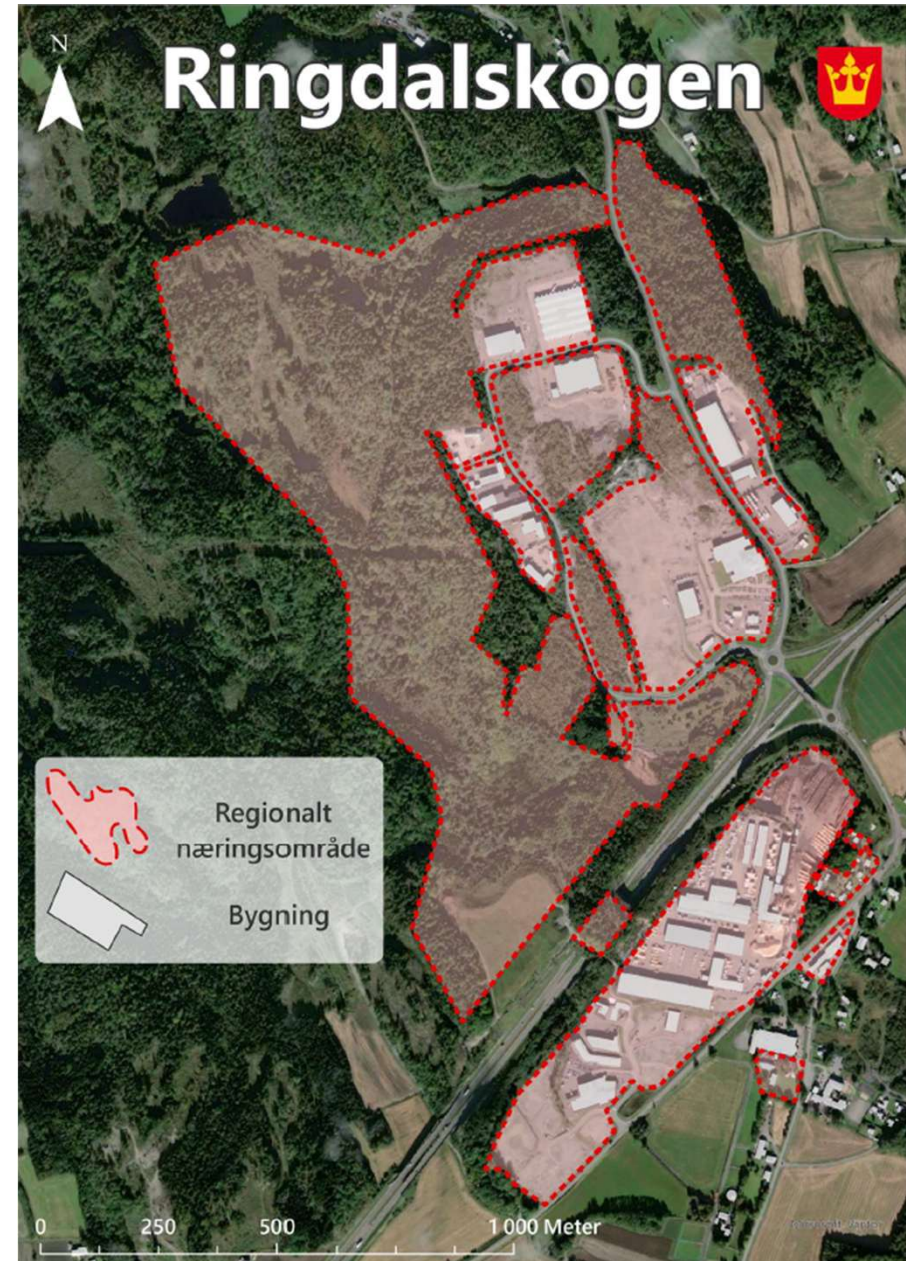
Regionale næringsområder

- 10 regionale næringsområder på til sammen 8 500 dekar. Klova i Larvik er ikke inkludert fordi det er ikke avsatt arealer til utbygging i kommuneplanens arealdel.
- Planreserve innenfor disse områdene er på 3 300 dekar*.
- 739 dekar er bebygd (bygninger).

*Ikke inkludert ca. 400 dekar på Kopstad.

Grunnen til at Kopstad ikke er inkludert, handler om hvordan området er registrert i datagrunnlaget, mens i realiteten kan også dette anses som en del av planreserven.

Kilde: Data fra Arealregnskapet og datasettet 'Kart over grå arealer'

I Byregnskapene har man, i samarbeid med kommunene, undersøkt hvilke arealer som er vurdert å ha et fortettings-, transformasjons- eller utviklingspotensial. Det er arealer som ikke er bebygget, har lav utnyttelse, eller som har en bruk som ikke lenger er aktuell eller hensiktsmessig, enten nå eller i fremtiden.

Potensielle utviklingsareal

	5 min.	5-10 min.	10 min.	Område- utnyttelse (5 min.)
Holmestrand	60 daa	198 daa	259 daa	21 %
Horten	90 daa	212 daa	302 daa	24 %
Tønsberg	30 daa	202 daa	232 daa	50 %
Sandefjord	47 daa	78 daa	125 daa	44 %
Larvik	107 daa	158 daa	265 daa	56 %
Sum	334 daa	848 daa	1 183 daa	

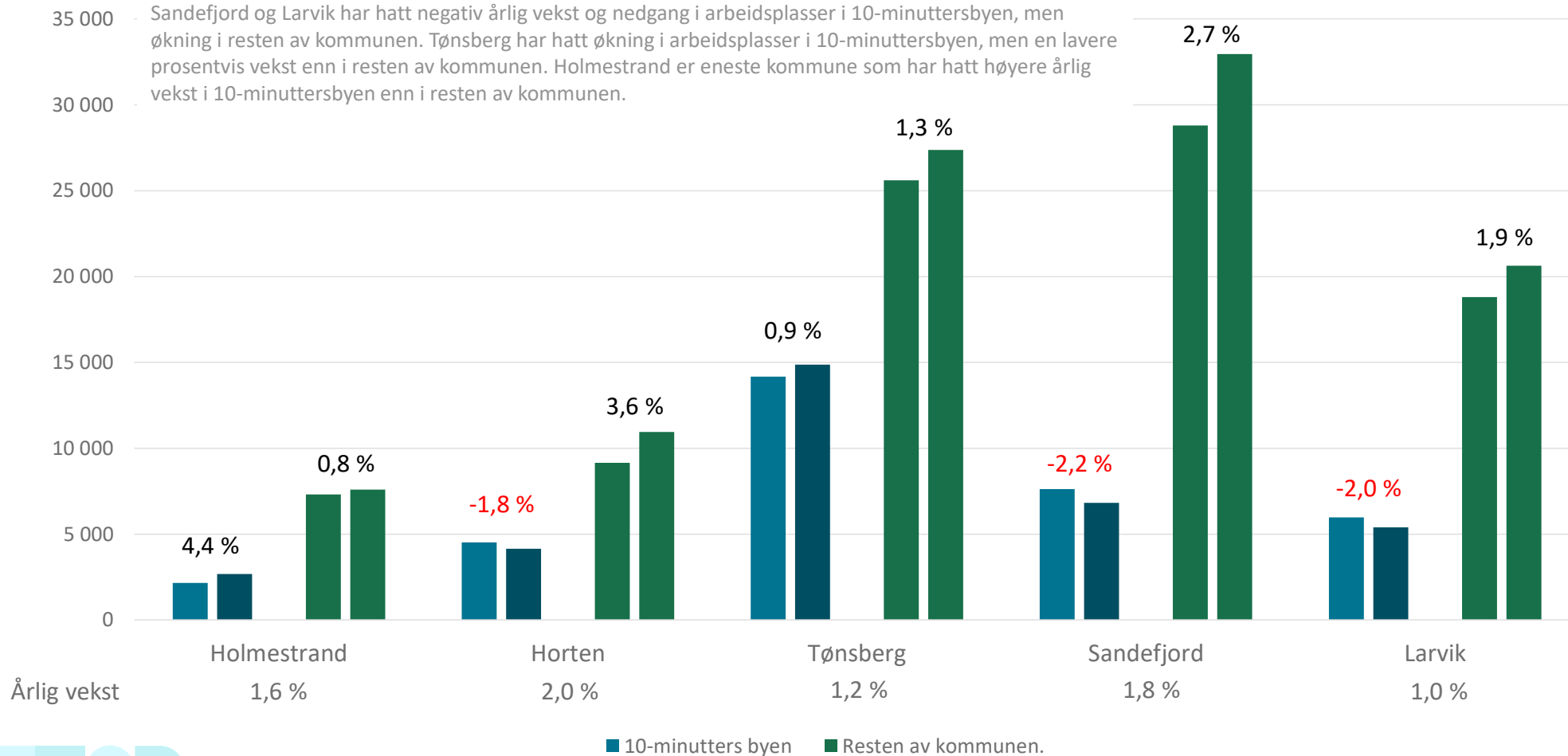
Kilde: Byregnskapene

Merk: Siden dataene er basert på 10-minuttersbyen, vises kun arbeidsplasser og endringene i de helt sentrale sentrumsområdene. Dette kan være noe av forklaringen på at denne foilen ser ut til å vise "helt motsatt bilde" enn arbeidsplasskonsentrasjonene på de to neste foilene.

Arbeidsplassutvikling: 2017 - 2022

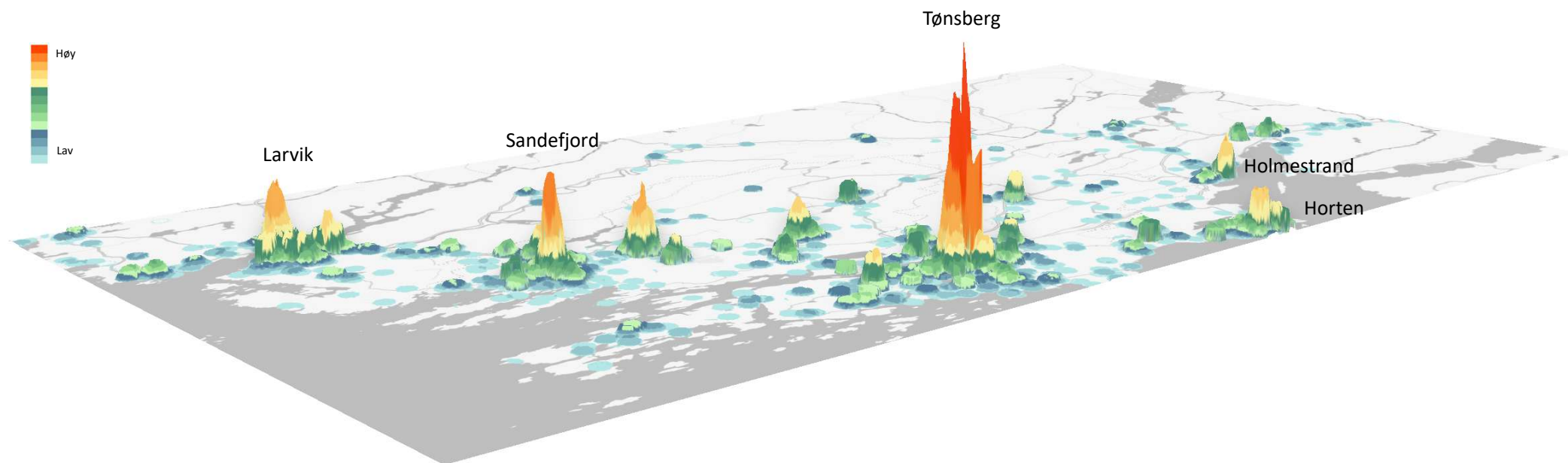
Fra Byregnskapene kan vi se utvikling i arbeidsplasser i 10-minutters byen mot resten av kommunen i perioden 2017 til 2022. Alle kommunene har hatt årlig vekst i arbeidsplasser i løpet av perioden. Horten, Sandefjord og Larvik har hatt negativ årlig vekst og nedgang i arbeidsplasser i 10-minuttersbyen, men økning i resten av kommunen. Tønsberg har hatt økning i arbeidsplasser i 10-minuttersbyen, men en lavere prosentvis vekst enn i resten av kommunen. Holmestrand er eneste kommune som har hatt høyere årlig vekst i 10-minuttersbyen enn i resten av kommunen.

Kilde: Byregnskapene

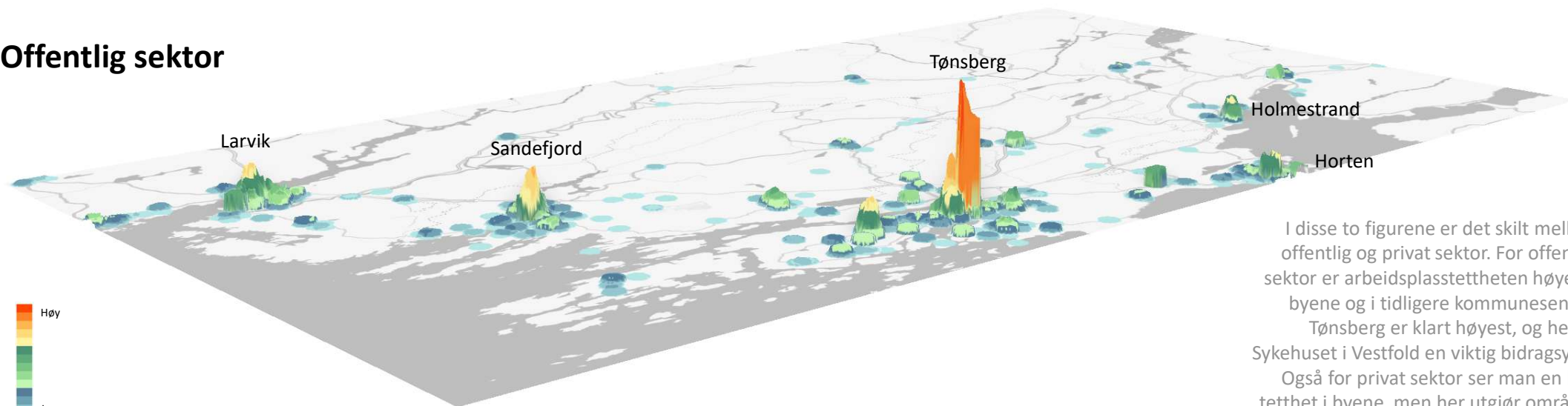
Arbeidsplasstetthet

Figuren viser arbeidsplasstetthet i Vestfold, og figurene viser tydelig at byene våre er viktige arbeidsplasskonsentrasjoner. Tønsberg har høyest konsentrasjon av arbeidsplasser i sentrale områder, etterfulgt av Sandefjord og Larvik. Horten og Holmestrand har noe lavere antall arbeidsplasser, og er på linje med Fokserød og Borgeskogen.

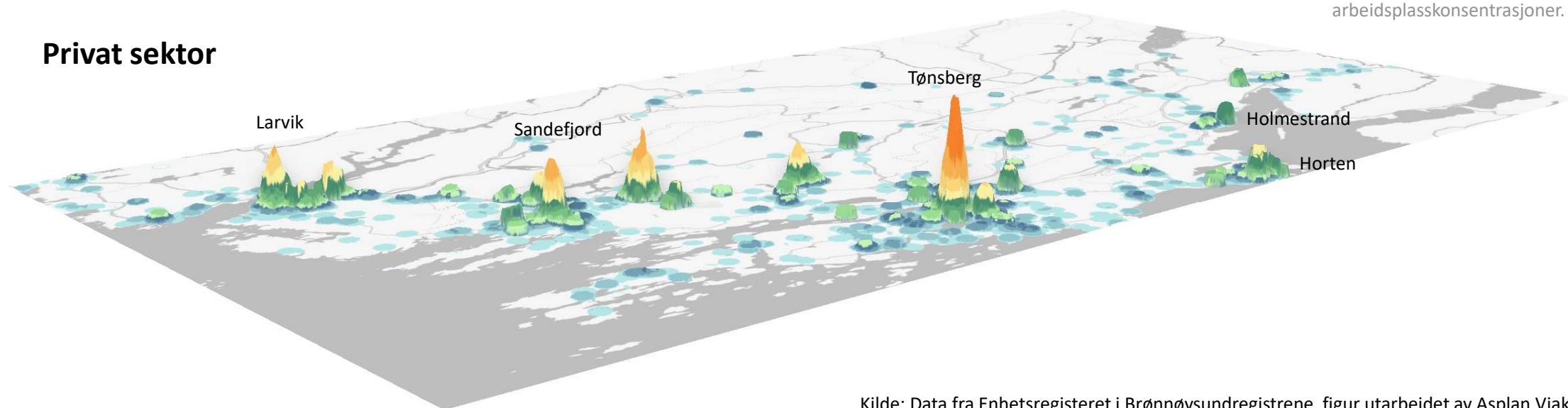
Kilde: Data fra Enhetsregisteret i Brønnøysundregistrene, figur utarbeidet av Asplan Viak.

Offentlig sektor

I disse to figurene er det skilt mellom offentlig og privat sektor. For offentlig sektor er arbeidsplass tettheten høyest i byene og i tidligere kommunesentre. Tønsberg er klart høyest, og her er Sykehuset i Vestfold en viktig bidragsyter. Også for privat sektor ser man en høy tetthet i byene, men her utgjør områder som Fokserød og Borge skogen også viktige arbeidsplasskonsentrasjoner.

Privat sektor

Kilde: Data fra Enhetsregisteret i Brønnøysundregistrene, figur utarbeidet av Asplan Viak.

Arealforvaltning

Stedsutvikling og boligbehov

Næring

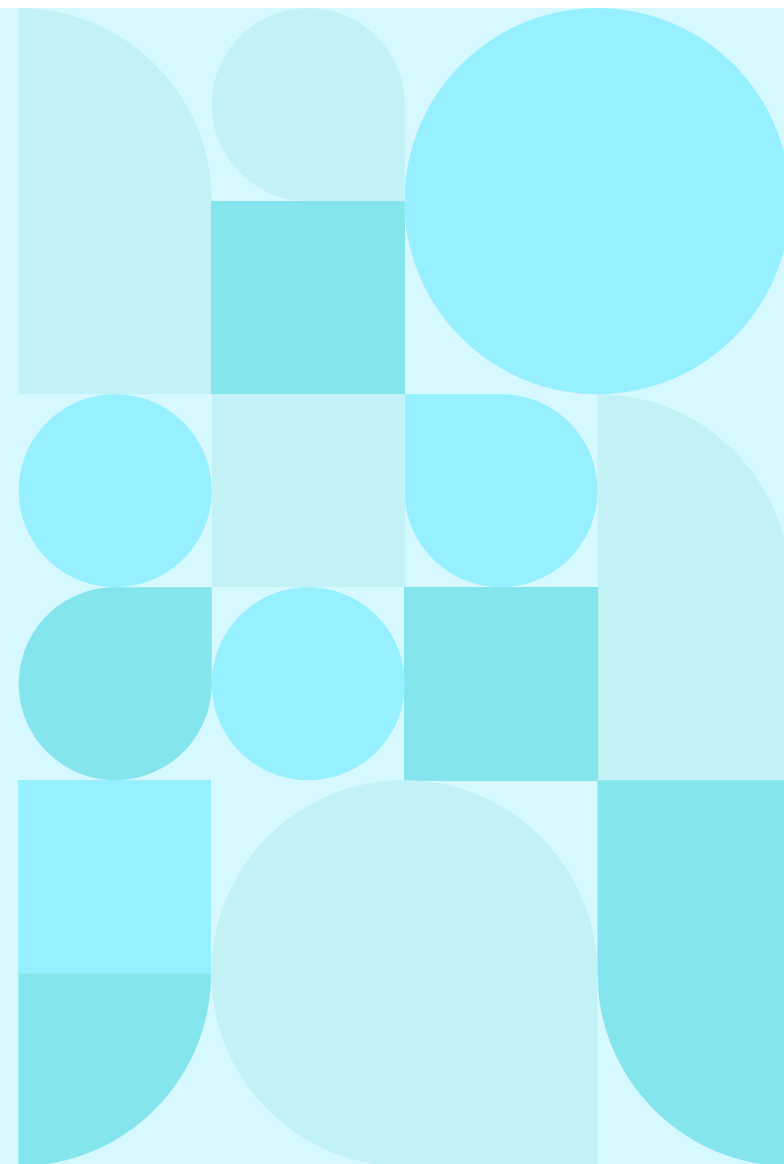
Handel og handelsutvikling

Geologiske ressurser og massehåndtering

Dyrket og dyrkbar jord

Natur, friluftsliv og grønnstruktur

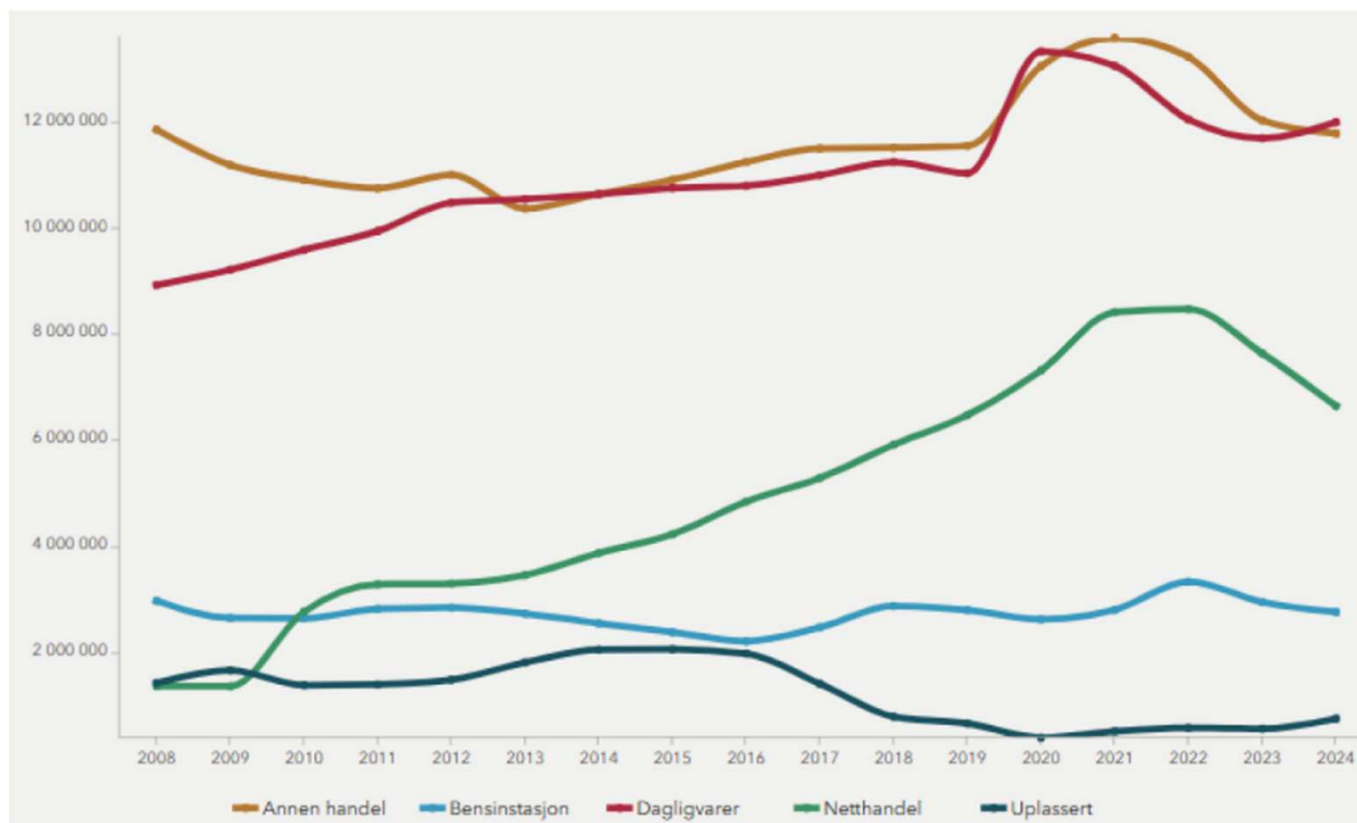
Alle tallene i dette temaet er for detaljhandel, altså handel til sluttbrukeren.
Agentur og engroshandel er ikke en del av datagrunnlaget.

Alle tallene i dette temaet er for detaljhandel, altså handel til sluttbrukeren.
Agentur og engroshandel er ikke en del av datagrunnlaget.

Omsetning fra detaljhandel

Dagligvarehandel (rød) og annen handel (oransje) har høyest omsetning. Dagligvare har økt svakt mens annen handel har holdt seg relativt stabil gjennom perioden, utenom en midlertidig økning under pandemien. Handelen ved bensinstasjoner (lys blå) har ligget stabilt gjennom perioden.

Omsetning fra netthandel har hatt den kraftigste økningen gjennom perioden (grønn). Utfordringen er at statistikken fra SSB viser omsetning ut ifra hvor bedriftene er lokalisert, og ikke basert på hvor kjøper er bosatt. Denne kategorien sier derfor ikke noe om forbruket til netthandel for bosatte i Vestfold. Siden Vestfold har flere store netthandelsaktører, vil nok dette segmentet av handel i større grad falle innenfor 'næringsbegrepet' enn handel.

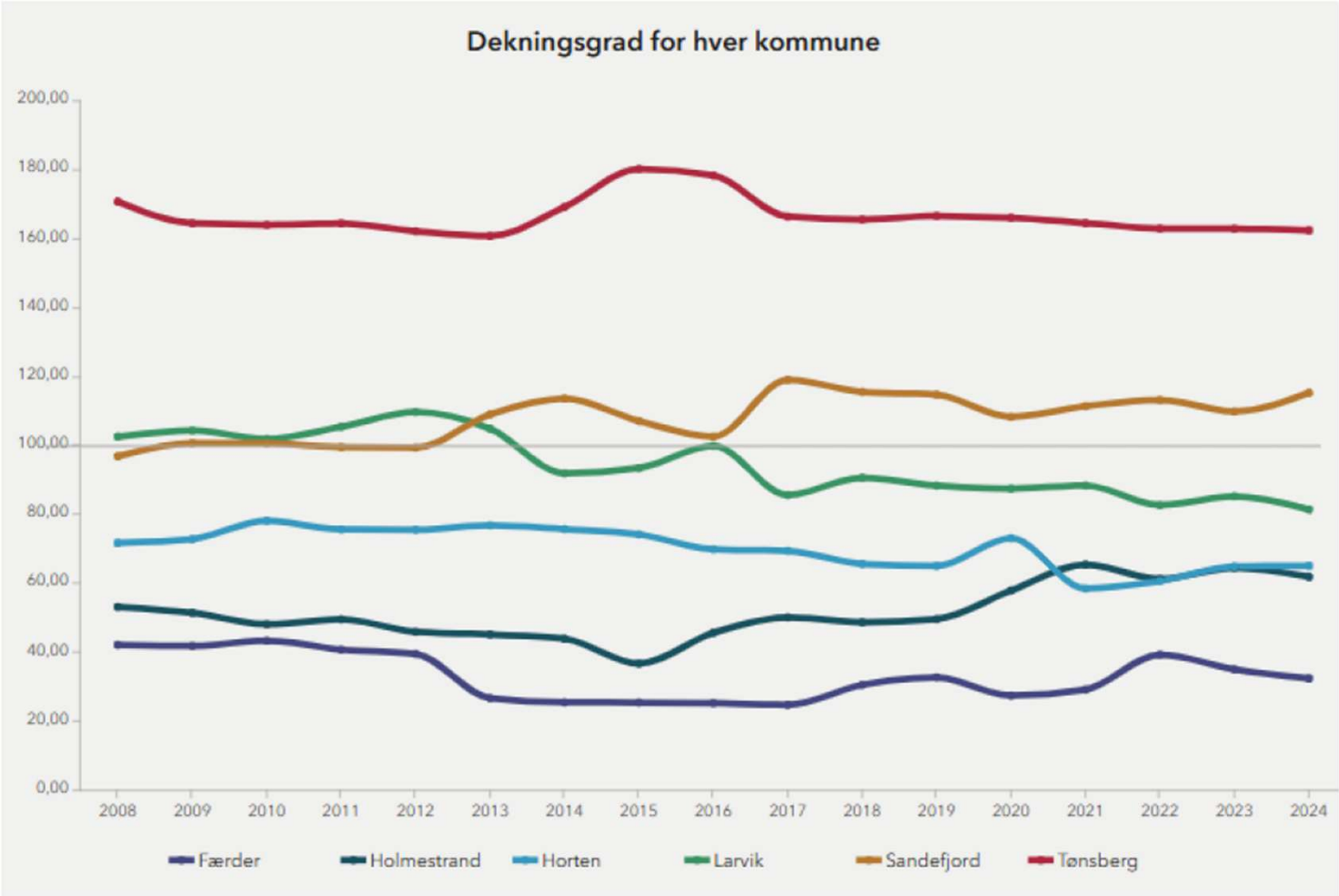
Alle tallene i dette temaet er for detaljhandel, altså handel til sluttbrukeren.
Agentur og engroshandel er ikke en del av datagrunnlaget.

Dekningsgrad

Annen handel

Dekningsgraden er enkelt forklart om man handler innenfor egen kommune.
Dekningsgraden for dagligvarer (ikke vist her) ligger på omtrent 100% +/- . Det er helt som forventet, da dagligvarer er en varegruppe som ofte handles inn tett på bosted.

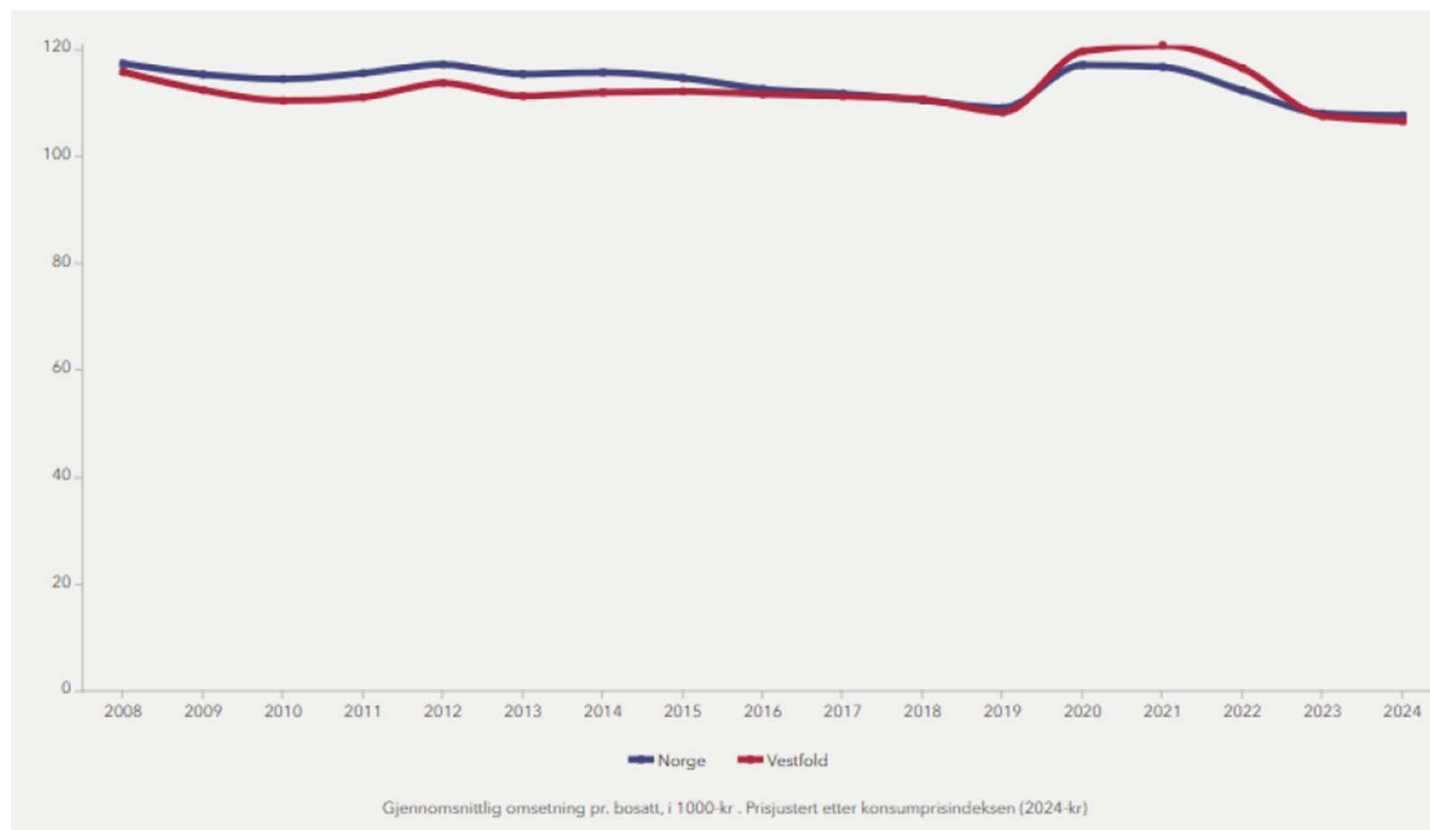
Når vi ser på dekningsgraden for annen handel (uten netthandel og dagligvare), ser man en stor spredning i dekningsgrad.
Tønsberg har høyest dekningsgrad, med 160 % i 2024. Færder, Horten og Holmestrand ligger godt under 100 %.

Alle tallene i dette temaet er for detaljhandel, altså handel til sluttbrukeren.
Agentur og engroshandel er ikke en del av datagrunnlaget.

Omsetning fra fysisk handel

Denne figuren viser omsetningen per person til fysisk handel. Tallene er konsumprisjustert. Vi ser fysisk handel har vært svakt nedadgående både i Vestfold og i Norge siden 2008, utenom en midlertidig topp under pandemien.

Dette betyr at en eventuell økning i behov for areal til handel fremover ikke vil være basert på et økt konsum. Det vil være tilknyttet enten en befolkningsøkning, eller ved at man tiltrekker nye handlende fra andre kommuner eller andre områder.

Arealforvaltning

Stedsutvikling og boligbehov

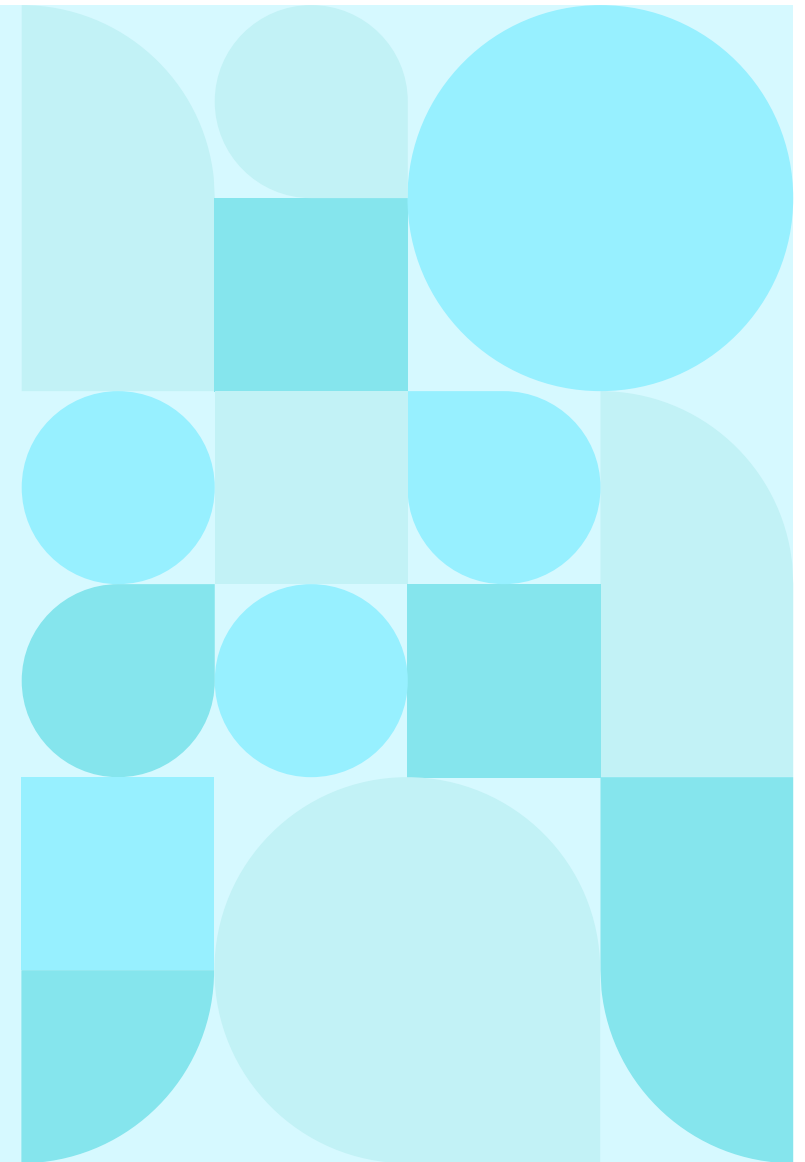
Næring

Handel og handelsutvikling

Geologiske ressurser og massehåndtering

Dyrket og dyrkbar jord

Natur, friluftsliv og grønnstruktur

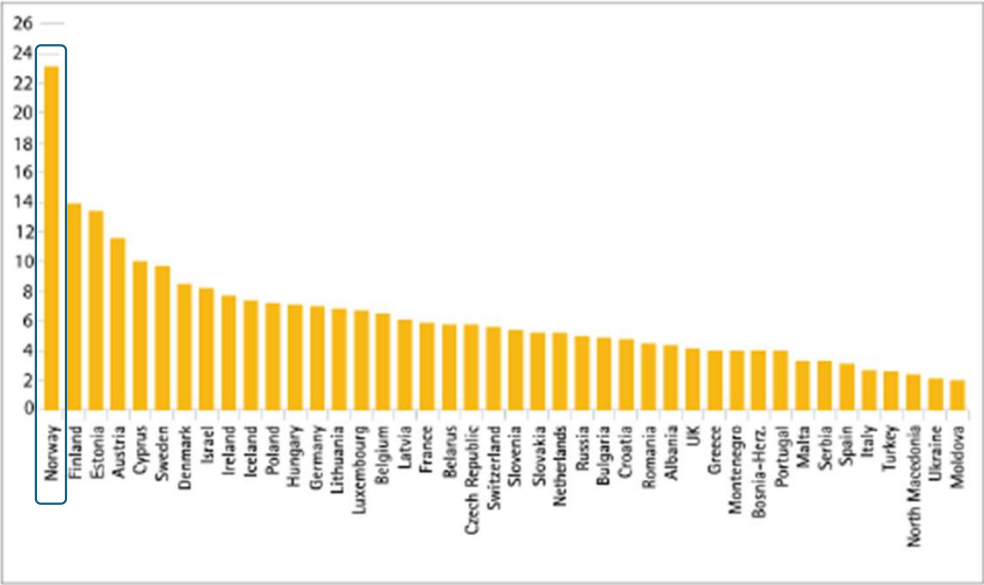

I Vestfold tar vi ut mellom 2,7 millioner tonn byggeråstoffer årlig. Stort sett alt er pukk, ettersom at vi har få naturlige forekomster av sand og grus. Dette gir et årlig forbruk på 10,5 tonn pr innbygger. Byggeråstoffene transporteres i gjennomsnitt 15km fra uttak til brukssted, noe som samlet tilsvarer 245 lastebilturer per dag og 98 500 lastebilturer per år - eller 35 ganger rundt jorden.

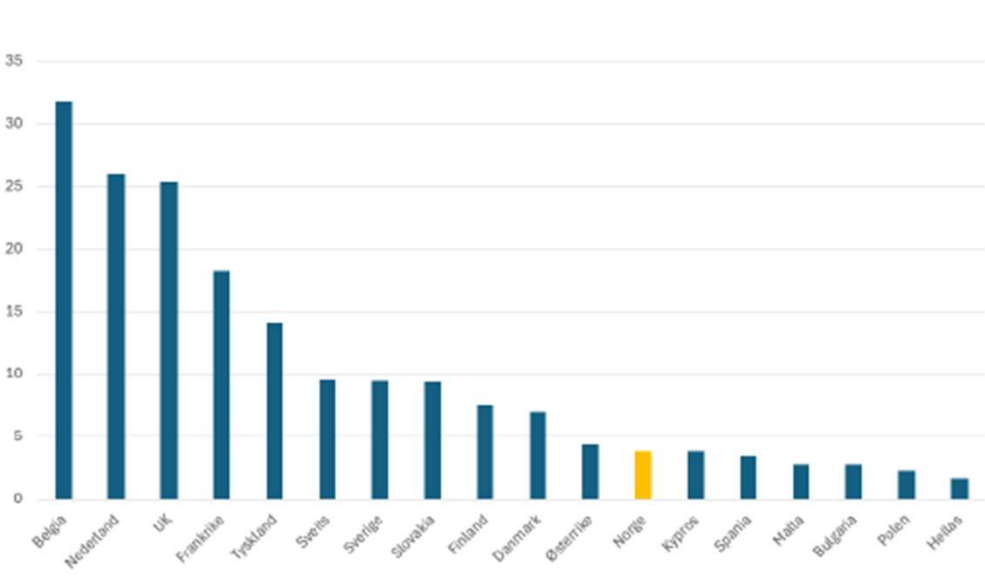
Massehåndtering

Disse figurene viser hvordan Norge har Europas høyeste forbruk av mineralske byggeråstoffer pr. innbygger (figur til venstre), og er samtidig svært dårlige på gjenbruk (figur til høyre). Belgia, Nederland og UK topper statistikken, da de er helt avhengige av gjenbruk av byggeråstoffer ettersom de har lite fjell å ta av. Norge er likevel markant dårligere enn for eksempel Sverige, som er lettere å sammenligne seg med. Vi har altså mye å gå på når det kommer til gjenbruk av byggeråstoffene våre.

Nasjonal produksjon av byggeråstoffer pr. innbygger, tonn (2019)

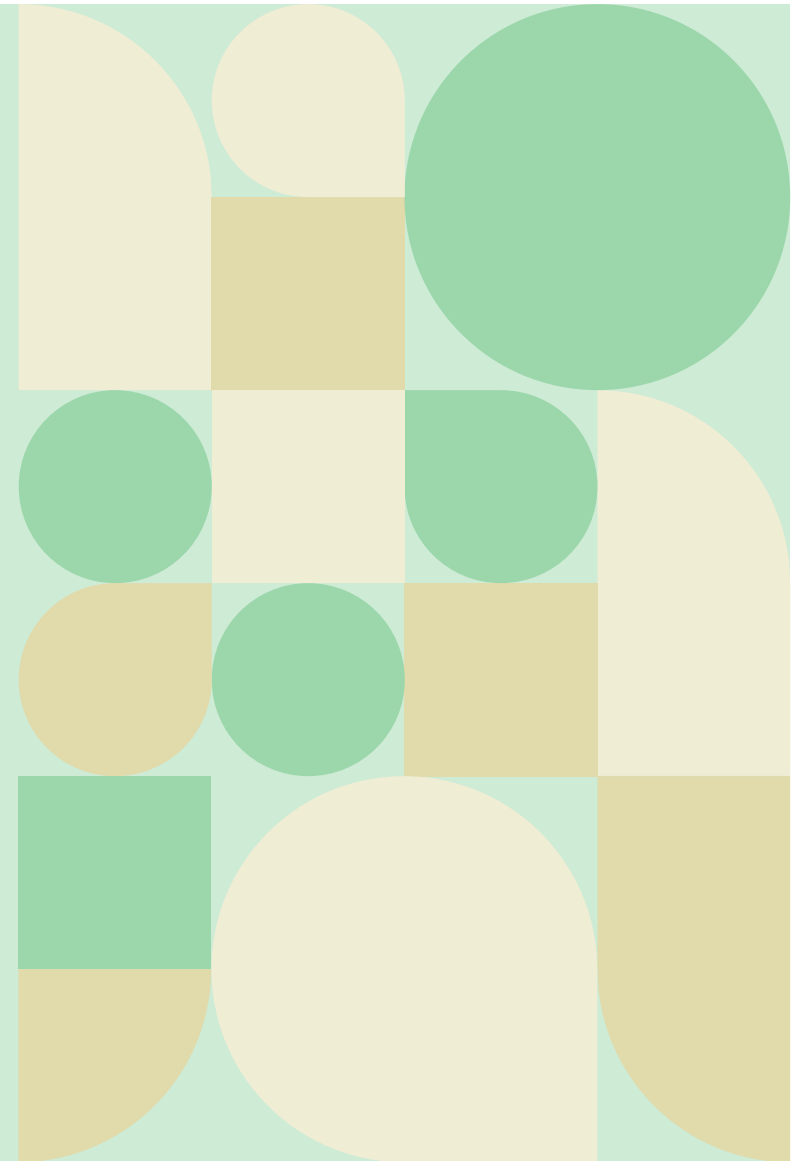

Andel sekundære masser på byggeråstoffmarkedet (2023)

Sirkulær massehåndtering er pr. dags dato vanskelig i praksis, ettersom at det ikke er økonomisk bærekraftig, og lovverket er omfattende og krevende. Men stort fokus fra myndigheter sammen med næringsaktører og rådgivere viser at det er vilje til omstilling. Et verktøy som har kommet er lov om offentlig anskaffelse, der klima og miljø må vektles 30%. Et annet verktøy er krav om massehåndteringsplaner. Omstillingen vil ta tid, og kreve strukturelle endringer i markedet. Når omstillingen kommer vil det være behov for store arealer (minst 200 dekar) som har plass til prosessene som kreves for sirkulær massehåndtering.

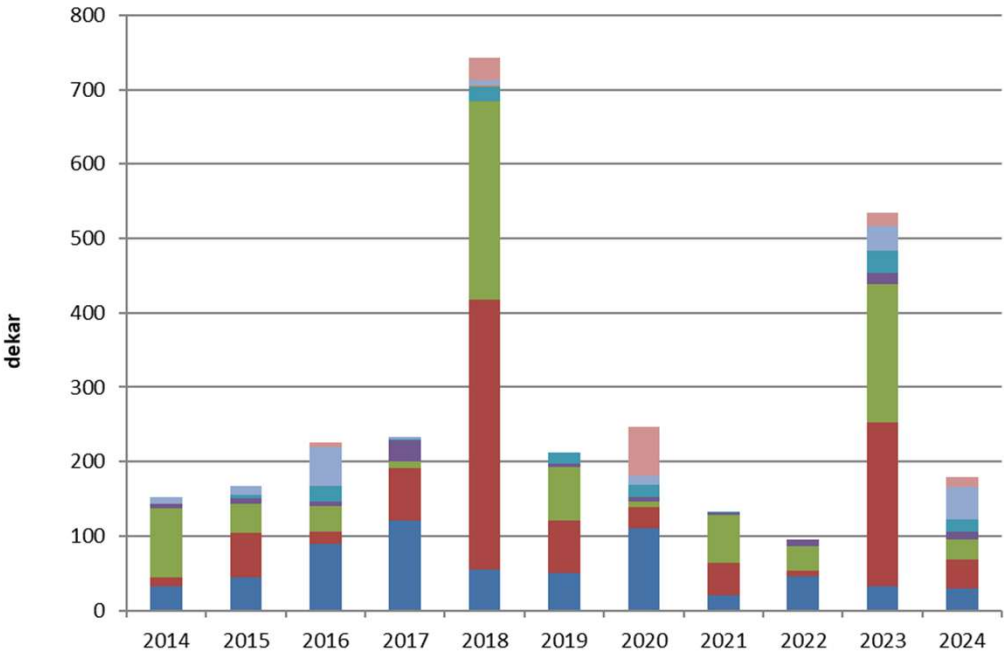
Arealforvaltning
Stedsutvikling og boligbehov
Næring
Handel og handelsutvikling
Geologiske ressurser og massehåndtering
Dyrket og dyrkbar jord
Natur, friluftsliv og grønnstruktur

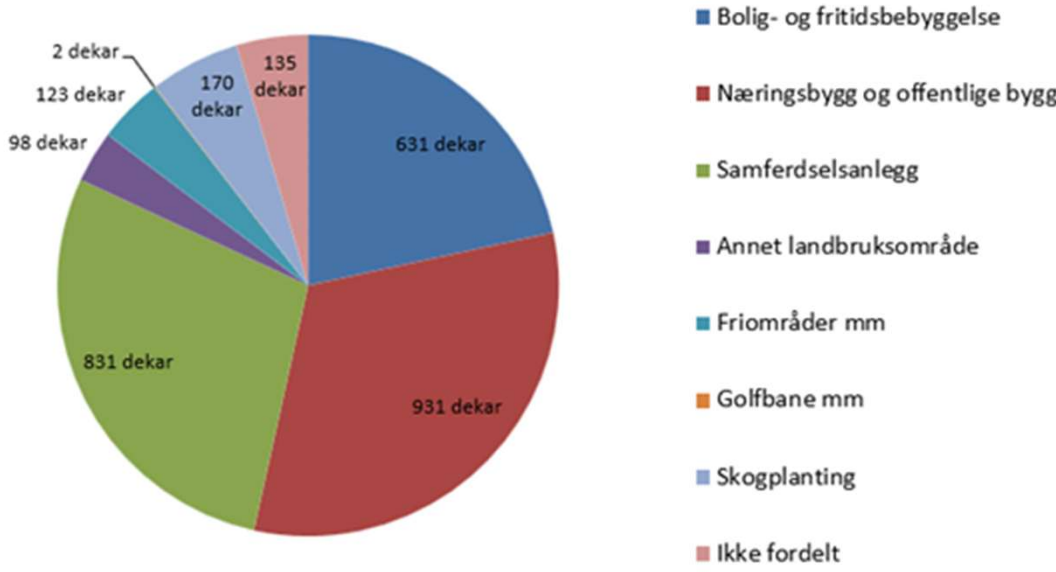
Det nasjonale jordvernmålet er å redusere årlig nedbygging av dyrket jord til 2000 dekar pr. år innen 2030. Dersom man regner om Vestfolds andel av landets dyrka jord, vil det si at vi kun kan bygge ned 60 dekar pr. år. I realiteten har nedbygging av ett dekar dyrka jord i Vestfold større konsekvenser enn nedbygging mange andre steder, pga. klima og kvaliteten på jorda her i Vestfold. Kun i 2022 har vi vært under 60 dekar omdisponert *dyrket* jord. *Merk: Grafene viser dyrket og dyrkbar sammen.*

Omdisponering av dyrket og dyrkbar jord (2014-2024)

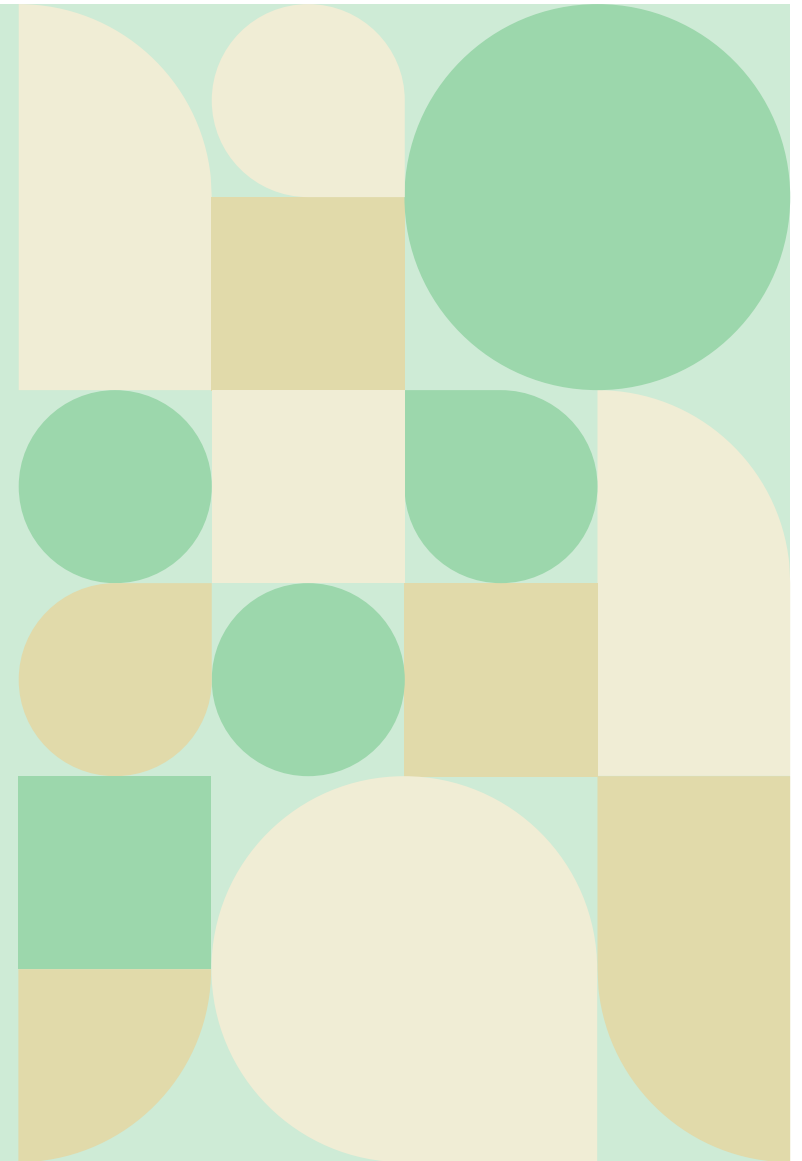
Den samlede oversikten for hele periode viser at dersom vi skal redusere nedbygging av dyrket og dyrkbar mark, er det tre formål det bør jobbes spesielt med.

Kilde: SSB KOSTRA fra 2005, Fylkesmannen før 2005. (Omdisponering ved enkeltvedtak etter jordloven og regulering etter plan- bygningsloven.)

Arealforvaltning
Stedsutvikling og boligbehov
Næring
Handel og handelsutvikling
Geologiske ressurser og massehåndtering
Dyrket og dyrkbar jord

Natur, friluftsliv og grønnstruktur

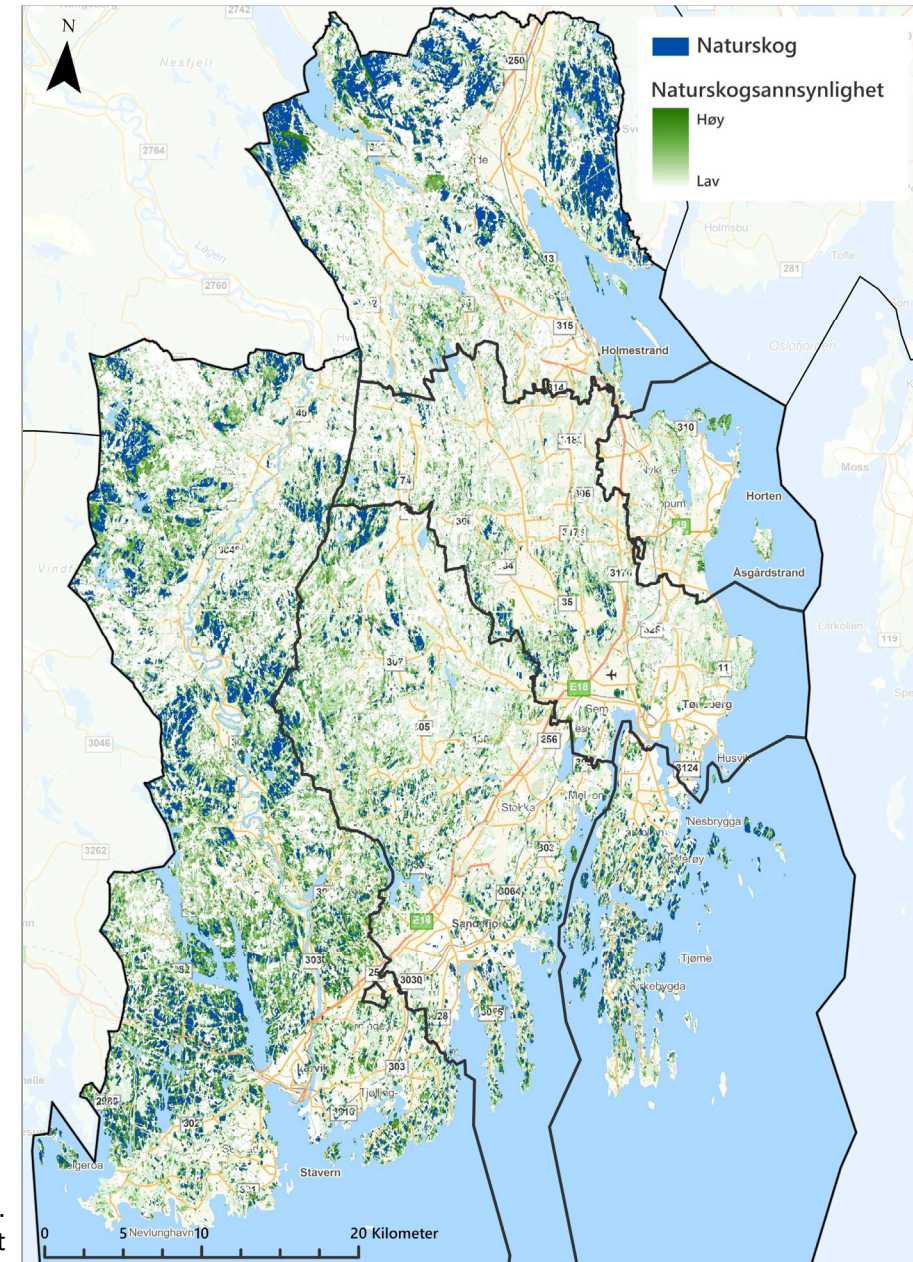

Naturskog/gammelskog

Naturskog/ gammelskog er skog som ikke har vært flatehogd etter 1940.

- Viktig for naturmangfold fordi trærne er i ulike livsfaser, som støtter ulike deler av økosystemene.
- Halvparten av de truede artene lever i skog.
 - 84 % prosent av disse behøver gammel skog og død ved for å overleve.
- Skogsområdene i Vestfold -> 72 % produktiv skog.
 - Andelen gammelskog i Vestfold er lav.

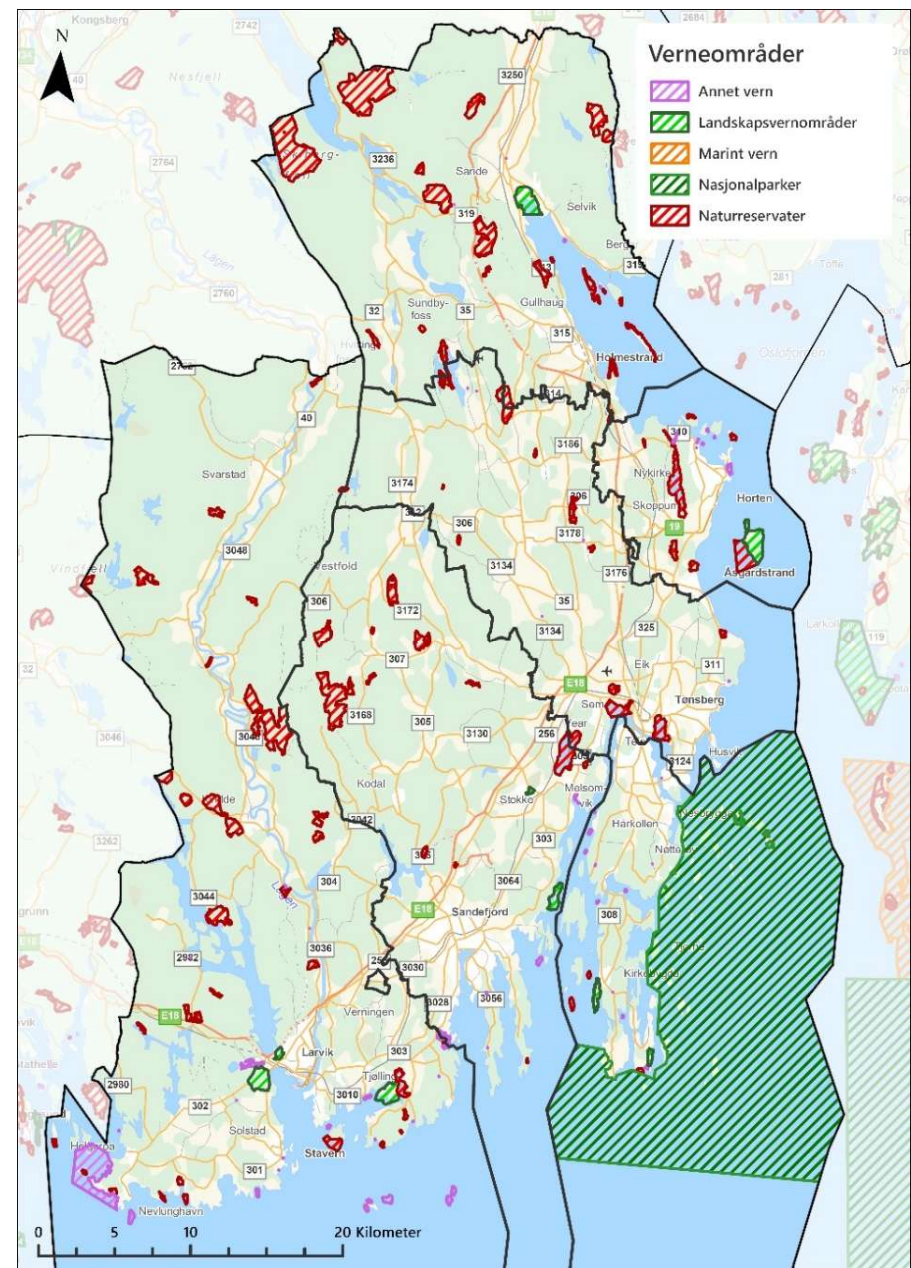
Kartet viser naturskogsannsynlighet for skogsområdene i Vestfold.
Kilde: Miljødirektoratet

Vernede områder

- Vestfold hadde 153 vernede områder ved utgangen av 2025.
 - 3,55 % av landarealet i Vestfold er vernet, mot 17,7% av Norges fastlandsareal.
- Frivillig skogvern har bidratt til en økning på to til fire nye verneområder årlig.

Målet for vernet natur i Norge er å bevare et representativt utvalg for fremtidige generasjoner i tråd med FNs naturavtale, med ambisjoner om å verne 30 % av land- og havområder innen 2030, gjenopprette ødelagte områder, og sikre biologisk mangfold. Norge har vernet rundt 17,7 % av landarealet, men må øke dette og gjøre vernet mer representativt. Signaler fra Miljødirektoratet er at det er behov for økt vern av arealer i de lavereliggende delene av landet, og spesielt områder rundt Oslofjorden og langs kysten.

Sammenhengende natur

- Ulike arter har behov for ulike naturområder (leveområder) og forbindelseslinjer mellom disse.

Mulighet for forflytting mellom disse områdene er viktig for å opprettholde levedyktige bestander over tid.

- Naturen i Vestfold er fragmentert, spesielt kystområdene. Som vist innledningsvis i kart over arealbruksintensitet.

- For å ivareta leveområdene, er et viktig grep å unngå økt fragmentering av naturområdene.

Sammenhengende natur er også viktig for:

- Økosystemtjenester (goder, tjenester eller produkter som naturen gir mennesker).
- Friluftsliv.
- Landskap.

Kartet er et utsnitt fra temakart sammenhengende naturområder, og viser et eksempel på leveområder og forbindelseslinjer /grønne korridorer.

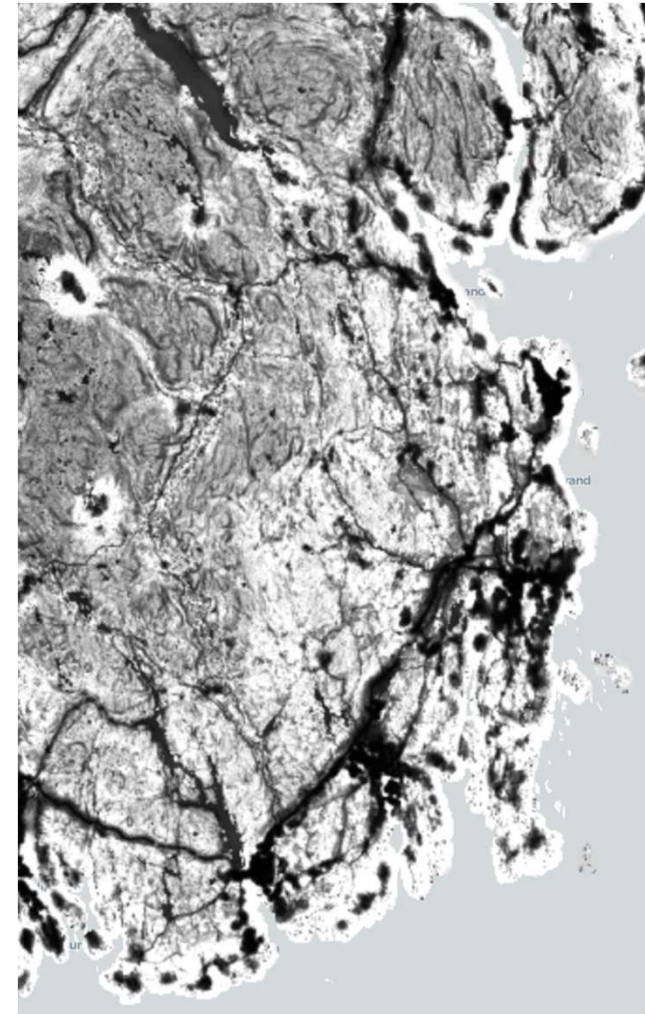

Vilt

I en genetisk studie av elg øst og vest for E18 i Holmestrand kommune finner en at det er mindre genflyt (utveksling av gener) mellom områdene øst og vest for E18, enn det er mellom områder i Trøndelag med langt større avstander (30-100 km). Det er sannsynlig at E18 og jernbanen som barriere, er grunnen til dette (Rolandsen m.fl., 2023). Over tid kan lavere genetisk diversitet gjøre elgbestanden øst for E18 mer sårbar.

- E18 - betydelige barriere for vilt.
 - Reduserer genetisk diversitet.
- Bruk av krysningspunkter:
 - Brukes mest kveld og morgen.
 - Bør etableres med ca. 1 km avstand.
 - Overganger bedre enn underganger.
 - Elg unngår å oppholde seg nær veier.
- Intakte grønnstrukturer nær og langs krysningspunkt er viktig for at vilt skal finne og bruke dem.

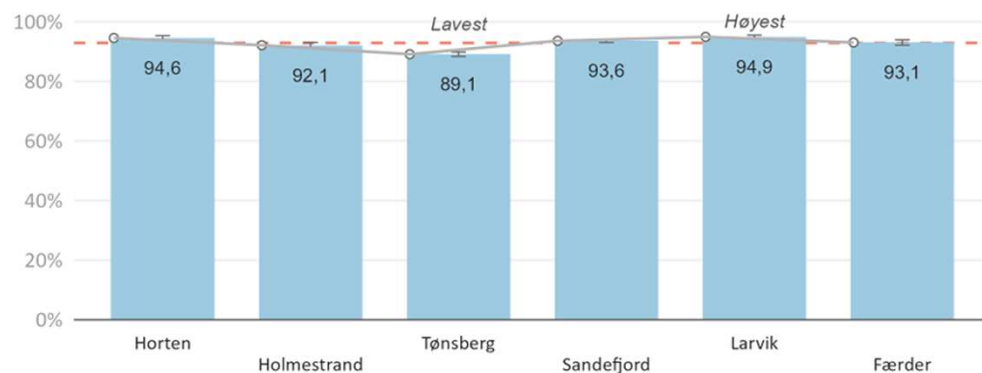
Barrier for elg (sort sterkest). Kilde: Green Plan.

Som man ser av figuren på siden er det totalt 814 km merkede turstier i Vestfold og 230 km kyststi. I tillegg kommer en rekke turstier som ikke nødvendigvis er merket, men som blir mye brukt.

Friluftsliv

- 60 % har tilgang til en merka tursti nærmere enn 500 meter fra der de bor.
- En stor andel opplever god eller svært god tilgjengelighet til natur- og friluftsområder.

Kilde: Folkehelseundersøkelsen i Vestfold 2025.

Illustrasjon: Utsnitt fra kartløsningen Ferdsselsårer i Vestfold

Ferdsselsårer Vestfold

Ferdsselsårer

230 077
meter kyststi

121 766
meter pilegrimsled

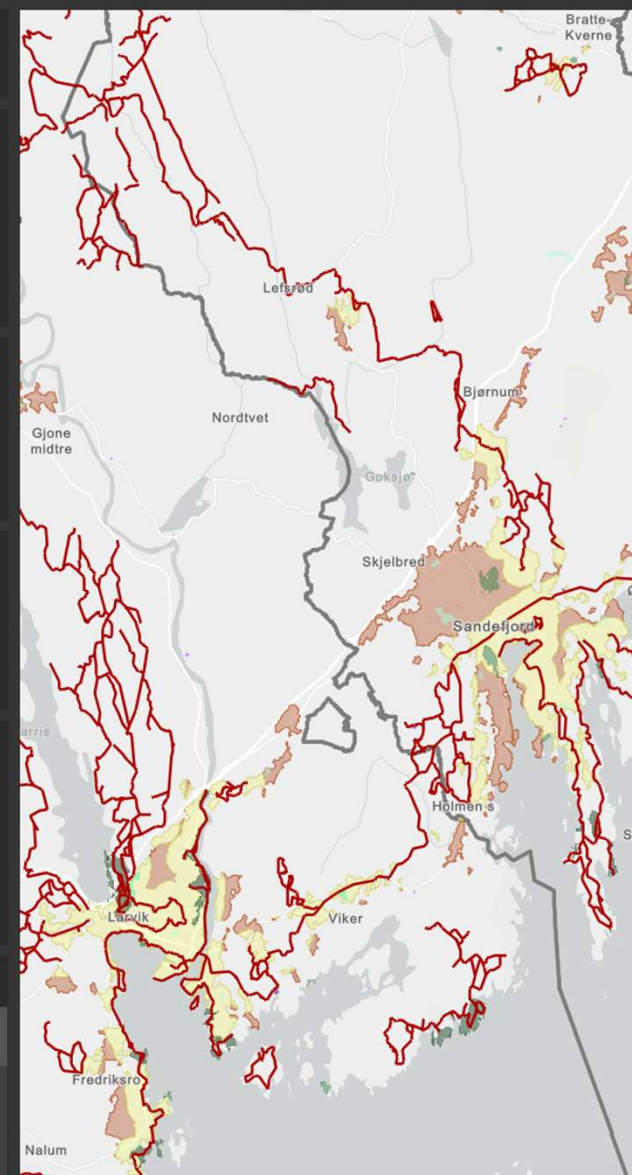
814 092
meter annen merka sti

Totalt
1 156 597
meter ferdsselsårer

Tegnforklaring

Ferdsselsårer

- Annen sti
- Kyststi
- Pilegrimsled

- Vestfold består av en rekke ulike landskap fra kyst- og fjordlandskap, jordbrukslandskap i ulik skala, dallandskap og skog.
- Gjennom Europarådets landskapskonvensjon er Norge forpliktet til å innlemme landskap i politikk som kan ha direkte eller indirekte innvirkning på landskap.

Landskap

- Landskapet har betydning for verdiskaping, helse og livskvalitet, kunnskap og opplevelser, og bidrar til identitet og struktur.
- Tiltak i landskapet kan både forringe og forbedre landskapets visuelle kvaliteter.
- Noen landskap er mer sårbare for inngrep enn andre.

Hvordan vi former og tilpasser et tiltak i landskapet har stor betydning for samlet, visuell påvirkning.

Bildene viser to typiske Vestfoldlandskap.
Øverst bilde: Våle prestegård (Foto: Anitra Fossum).
Nederste bilde: Mølen (Foto: Hans Christian Haraldsen Moen)

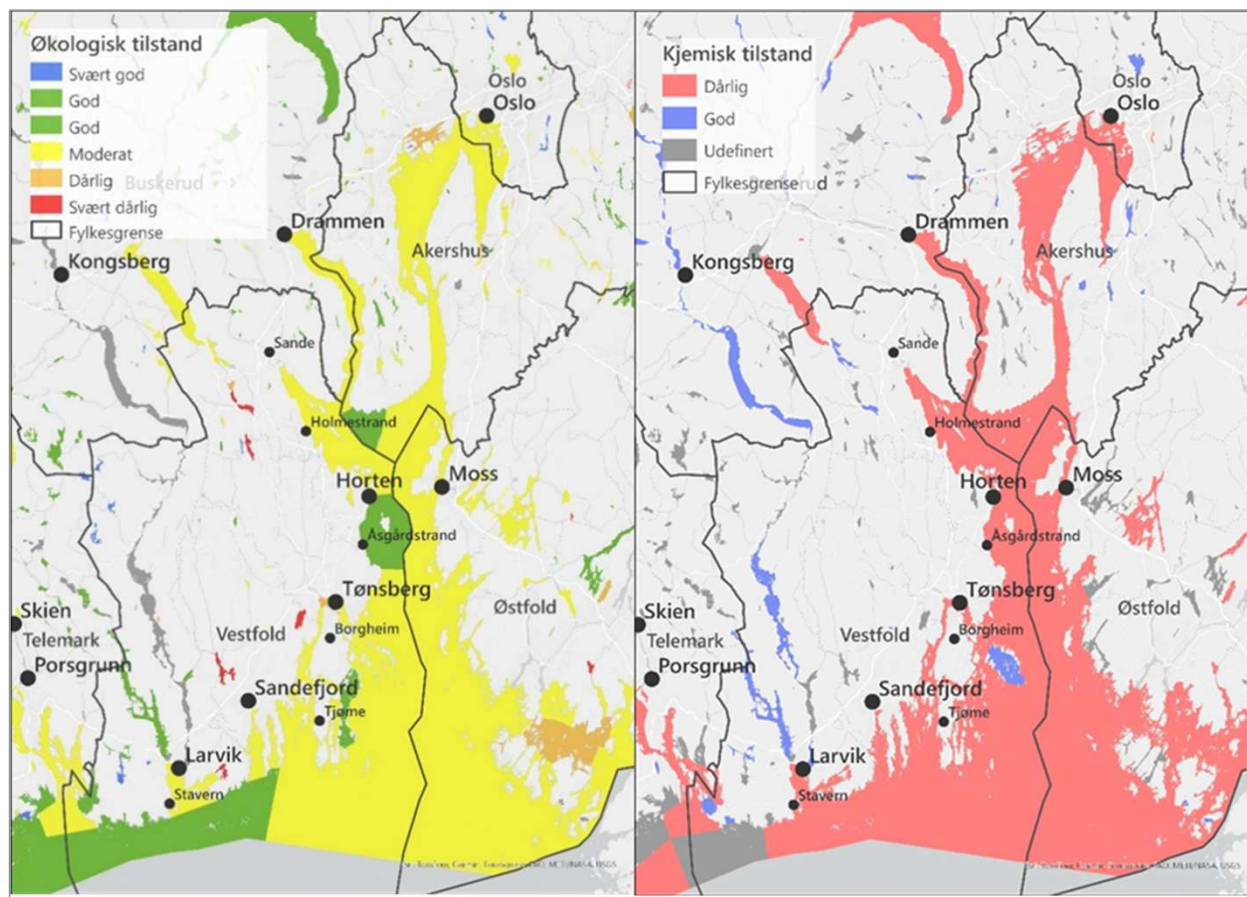

Kartene viser den økologiske (venstre) og den kjemiske (høyre) tilstanden i Oslofjorden, samt i noen vannforekomster (men ikke alle).

Nedbørsfeltet til Oslofjorden er stort (figur til venstre), og Vestfold ligger i nedre del av dette. Tilstanden i Oslofjorden er betydelig svekket de siste tiårene, spesielt på grunn av tilførsel av næringsstoffer og partikler fra elver og bekker i hele nedbørsfeltet. Flere faktorer påvirker dette: avløp, industri, landbruk, overfiske og bygging i strandnære områder er hovedårsakene. Dersom tilstanden i Oslofjorden skal forbedres, må *alle* i nedbørsfeltet bidra.

Vannmiljø

Den økologiske tilstanden i mange av vannforekomstene i Vestfold er dårlig, og 63 % oppnår ikke vannforskriftens krav om minst god økologisk tilstand. 31 % har god tilstand og kun 6 % har svært god tilstand.

Kartene viser den økologiske (venstre) og den kjemiske (høyre) tilstanden i Oslofjorden (Tall fra 2024). Kilde: Kunnskapsgrunnlag Regional kystsoneplan for Vestfold.

Vestfold
FYLKESKOMMUNE

Takk for oppmerksomheten

vestfoldfylke.no